

*Życzymy, by przy świątecznym stole nie zabrakło światła i ciepła rodzinnej atmosfery,
a nowy rok – rok szczególnych dla nas wszystkich rocznic
– niósł ze sobą szczęście i pomysłowość*

Marek Woźniak *M. Woźniak*
Marszałek
Województwa Wielkopolskiego

Zofia Szalczyk *Z. Szalczyk*
Przewodnicząca Sejmiku
Województwa Wielkopolskiego

Obrazy nie tylko grzeczne

Jakie intrygujące, wielkopolskie historie opowiedziano na zdjęciach w 2017 roku?

Wielkopolska Press Photo” to jeden z najstarszych, regularnych konkursów fotografii reportażowej i wydarzeniowej w kraju. Od osiemnastu lat organizuje go Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. W rywalizacji biorą udział fotoreporterzy prasy lokalnej, artyści i pasjonaci pracy z obiektywem.

Do tegorocznej edycji konkursu w pięciu kategoriach tematycznych (człowiek i jego pasje, życie codzienne, wydarzenia, sport, przyroda i ekologia) zgłoszono 1343 zdjęcia wykonane przez 76 autorów. Jak wyłonić z nich najlepsze?

– Jury rozmawia o konkretach: o szczegółach jakości zdjęcia, o otwartej przestrzeni dla widza, o niebanalności lub sile ujęcia i przekazu. Także o spostrzegawczości i uważności fotografa – zdradza tajniki obrad Wojciech Biedak, rzecznik prasowy WBPiCAK.

Co uchwycił obiektyw aparatu w 2017 r.? Które obrazy pozostaną w naszej pamięci?

Są wśród nich zarówno znane nam wydarzenia (poznanski maraton, protesty mieszkańców przeciwko łamaniu przez rząd konstytucji), jak i ujęcia, przy których fotoreporter znalazł się we właściwym miejscu i w odpowiednim czasie.

Właśnie za niegrzeczne zdjęcie „Bez tytułu”, zrobione podczas ostatniego festiwalu Woodstock, nagrodę Grand Prix 18. edycji konkursu odebrał Dariusz Madziński z Piły.

Na łamach „Monitora”, sprawującego patronat medialny nad wydarzeniem, prezentujemy kilka nagrodzonych obrazów. >> strona 8

Zdjęcie Norberta Okszy-Strzeleckiego „Wybuch radości” zdobyło pierwszą nagrodę wśród zdjęć pojedynczych (nagradzono także zestawy) w kategorii „Życie codzienne” w tegorocznej edycji konkursu „Wielkopolska Press Photo”. Pozostałe wyróżnione przez jury zdjęcia i nazwiska laureatów dostępne są na stronie internetowej www.wbp.poznan.pl w zakładce „fotografia”. Z kolei specjalną, pokonkursową wystawę, do której zakwalifikowano 55 zdjęć pojedynczych i 23 zestawy 37 autorów, będzie można obejrzeć w wybranych ośrodkach kultury i bibliotekach w ramach tzw. objazdowej galerii wielkopolskiej fotografii.

Drogi i kolej

Kilka dobrych wiadomości mieli do przekazania w ostatnim czasie mieszkańcom wielkopolscy drogowcy. Z kolei samorządowcy zaczynają wcielać w życie idee poznańskiej kolei metropolitalnej. >> strona 2 i 6

Zrobimy olimpiadę

Wielkopolska zorganizuje w dniach 27 kwietnia – 11 czerwca 2018 roku ogólnopolską olimpiadę młodzieży w sportach halowych. Zawodnicy będą rywalizować w 12 miejscowościach. >> strona 3

Odpocząć na wsi

Na zamku w Gutowie poznaliśmy laureatów XI edycji konkursu na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce. Gdzie warto zaplanować tego rodzaju wypoczynek w naszym regionie? >> strona 6

Dla kryptologów

Samorząd województwa wspiera kolejne działania przywracające pamięć o pogromcach niemieckiej maszyny szyfrującej. Wyrazem tego jest m.in. przekazanie unijnego dofinansowania na powstające Muzeum Enigmy. >> strona 10

Inna strona samorządu

Powiesili przewodniczących, zwolnili dyrektorów... Dlaczego VIP-y postanowiły popedałować? Przychodzi i marci marszałka. Człowiek orkiestra, który nie mógłby zagrać disco polo. >> strona 16

Rocznica zrywu

Wkrótce będziemy obchodzić 99. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Jak zwykle organizatorem centralnych uroczystości jest samorząd województwa. 27 grudnia spotkamy się w Poznaniu, a dzień później w Warszawie. W sposób szczególny w tym roku będzie przypomniany, z okazji 150. rocznicy urodzin, generał Józef Dowbor-Muśnicki.

Publikujemy szczegółowy program tegorocznych obchodów i zaproszenie do udziału w nich, wystosowane przez marszałka Marka Woźniaka. A w naszym cyklu „co za historia” piszemy o „powstańcym fyrtku”, czyli miejscach w Poznaniu najbardziej związanych z wydarzeniami przełomu lat 1918-1919. >> strona 10-11

FOT. A. BOIŃSKI

Finansowe plany

Radni dyskutowali w listopadzie nad propozycjami budżetu województwa na 2018 rok i wieloletniej prognozy finansowej regionu. Planowane w 2018 r. dochody to ponad 1,5 mld zł. Wydatki przekroczą natomiast 1,7 mld zł. Aż 43,2 proc. z nich to wydatki majątkowe.

Tradycyjnie niemal połowę regionalnego budżetu pochłonie transport i łączność. Drugą pozycję na liście wydatków stanowi ochrona zdrowia, sporo pieniędzy zainwestujemy też w kulturę. Które z poprawek zgłoszonych przez radnych znajdą uznanie zarządu województwa i w jakim ostatecznym kształcie zostanie przyjęty budżet, dowiemy się podczas grudniowych prac sejmiku. >> strona 4

Obecni w Europie

Wielkopolska nie daje o sobie zapomnieć na forum unijnym.

Na przełomie listopada i grudnia zwycięzcy (uczniowie z Krzyża Wielkopolskiego) marszałkowskiego konkursu „Rozważania nad Europą” przekazali w Brukseli swoje przesłanie przedstawicielom instytucji UE. 21 listopada już po raz ósmy w siedzibie BIWW odbyła się impreza promująca nasz region – Dzień Świętego Marcina, gromadząc ponad czterystu gości.

Z kolei 28-29 listopada w Poznaniu, po raz pierwszy poza swoją siedzibą, obradował zespół Komisji Europejskiej zajmujący się korytarzami transportowymi TEN-T. >> strona 9

na wstępie

Zamiast tysiąca słów

Artur Boinński

Powiadają, że jedno zdjęcie warte jest tyle, co tysiąc słów... Warto więc spojrzeć na wyróżnione w konkursie obrazy wielkopolskich fotoreporterów, by przypomnieć sobie chwile, którymi żyliśmy w mijającym roku – te, o których mówili wszyscy, i te, które były bardzo ważne być może dla pojedynczych osób.

A jednocześnie warto pomyśleć o chwilach, które czekają nas w kolejnych dwunastu miesiącach. Oczywiście, tego, co przyniesie życie, nie sposób do końca przewidzieć. Wiadomo jednak na pewno, że będziemy świadkami kilku ważnych wydarzeń. Czekają nas okrągłe rocznice – setna odzyskania przez Polskę niepodległości i – także setna – wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Będzie również nieco skromniejsza, ale też warta zauważenia – dwudziesta rocznica przyjęcia ustaw wprowadzających samorządy województw i powiatów w naszym kraju. No i wreszcie – odbędą się do tychże samorządów wybory. W świąteczno-noworocznej atmosferze chciałbym życzyć Państwu – i sobie! – abyśmy po tym, jak miną wspomniane wydarzenia, mieli powód do zademonstrowania miny, jak chłopiec ze zdjęcia na pierwszej stronie. ●

Otwarcie na niepełnosprawnych

Laureaci konkursu otrzymali nagrody finansowe i dyplomy.

1 grudnia poznaliśmy wyniki VII edycji konkursu „Wielkopolska Otwarta dla Osób z Niepełnosprawnościami”.

Uroczystą galę w hotelu Mercure w Poznaniu, podsumowując konkurs, połączono z wielkopolskimi obchodami Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Przedsięwzięcie, organizowane od 2011 roku przez samorząd województwa, jest jednym z elementów budowania regionu przyjaznego i otwartego dla osób z niepełnosprawnościami. Ma wyróżnić organizacje, instytucje oraz podmioty działające na terenie Wielkopolski, które proponują rozwiązania włączające osoby z niepełnosprawnościami do aktywnego funkcjonowania w przestrzeni społecznej i zawodowej.

– Chcemy pokazać i docenić te osoby, które otwierają swoje serca na potrzeby niepełnosprawnych. Takie, które zawsze mają czas, cierpliwość i potrafią okazać zainteresowanie – powiedziała Marzena Wodzińska z zarządu województwa.

– Konkurs pozwala nam poznać inicjatywy wdrażane w wielu zakątkach Wielkopolski. Te nieszablone pomysły stanowią często inspirację do naszych dalszych działań – dodał Wojciech Zarzycki, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu.

Do tegorocznej rywalizacji zgłoszono łącznie 33 przedsięwzięcia zaproponowane przez 25 podmiotów. Zwyciężył projekt „Dodać skrzydeł” (loty samolotami i balonem z udziałem niepełnosprawnych dzieci), realizowany przez Zespół Szkół Specjalnych w Słupi pod Kępem. Drugie miejsce zajęli Ostrów Wielkopolski wdrażający „Teleopiekę – system opieki domowej dla osób starszych i niepełnosprawnych”. Trzecie miejsce przyznano Gołańczy za program osłonowy „Pomoc gminy Gołańcz osobom długotrwale i ciężko chorym lub niepełnosprawnym w wyposażeniu w sprzęt rehabilitacyjny”.

Laureaci konkursu otrzymali nagrody finansowe, statuetki i dyplomy. RAK

Grają 70 lat

Muzyczna uczta i odznaczenia na jubileusz Filharmonii Poznańskiej.

Muzyczna uczta z okazji 70-lecia Filharmonii Poznańskiej w wykonaniu Rafała Blechacza.

Dokładnie po 70 latach od dnia, w którym zagrali dla publiczności swój pierwszy koncert, poznańscy filharmonicy świętowali swój jubileusz.

10 listopada przy fortepianie zasiadł Rafał Blechacz, artysta – rezydent sezonu 2017/2018 Filharmonii Poznańskiej. Znakomity pianista zagrał „Koncert fortepianowy f-moll” Fryderyka Chopina, a publiczność, która w nadkomplecie wypełniła Aulę Uniwersytecką, doczekała się w jego wykonaniu trzech bisów. Ponadto orkiestra pod batutą Marka Pijarowskiego wykonała „Nokturn” Stanisława Wisłockiego i „Koncert na orkiestrę” Witolda Lutosławskiego.

Szefujący tej instytucji kultury samorządu województwa Wojciech Nentwig odebrał z rąk marszałka Marka Woźniaka jubileuszowy prezent. Wydaje się jednak, że najbardziej oczekiwanym przez filharmoników i melomanów prezentem byłaby nowa siedziba dla tej instytucji.

– Filharmonii niezbędna jest nowa siedziba z wielofunkcyjną, profesjonalną salą koncertową. Możemy śmiało o tym projekcie mówić i być

może 80-lecie mogłoby odbyć się już w nowej sali – powiedział ze sceny marszałek, wzbudzając aplauz zgromadzonych. – Gdy rozmawiałem o tym z dyrektorem Wojciechem Nentwigiem, powiedzieliśmy sobie, że trzeba zacząć od dobrej lokalizacji i naprawdę dobrego, międzynarodowego konkursu na projekt architektoniczny.

Z okazji jubileuszu Marek Woźniak wręczył odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” 19 osobom związanym z Filharmonią Poznańską, w tym Rafałowi Blechaczowi. ABO

Kto zwycięży?

1 grudnia w UMWW w Poznaniu odbyło się posiedzenie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji.

– Wielkopolska chce wspierać wybrane gałęzie gospodarki i perspektywiczne kierunki, określane jako inteligentne specjalizacje regionu. Zależy nam m.in. na obszarach związanych z informatyką i nowoczesnymi technologiami – podkreślił, witając gości, Maciej Sytek z zarządu województwa.

Forum było okazją do przeprowadzenia drugiego etapu oceny merytorycznej wniosków złożonych w konkursie „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski”. Do tegorocznej rywalizacji w pięciu kategoriach zgłosiły się 24 firmy, które walczą o pieniądze i atrakcyjne pakiety promocyjne. RAK

Walczą z rakiem

17 listopada w Sali Białej Urzędu Miasta Poznania odbyła się uroczystość 10-lecia Katedry i Kliniki Chirurgii Głowy, Szyi i Onkologii Laryngologicznej Uniwersytetu Medycznego.

Szef funkcjonującej w Wielkopolskim Centrum Onkologii kliniki prof. Wojciech Golusiński otrzymał z rąk marszałka Marka Woźniaka odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

To właśnie prof. Golusiński opracował program profilaktyki nowotworów głowy i szyi. Przedsięwzięcie, finansowane z budżetu samorządu województwa, stało się pionierskim rozwiązaniem również na skalę europejską. ABO

Drogowe prezenty

Kilka dobrych wiadomości mieli ostatnio do przekazania mieszkańcom przedstawiciele podległego regionalnemu samorządowi Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich.

4 grudnia w pałacu Rzeszów pod Wyrzyskiem, z udziałem wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka i sejmikowych radnych, podsumowano realizację dwóch inwestycji drogowych w powiecie pilskim. Chodzi o rozbudowę i modernizację drogi wojewódzkiej nr 182 od Jabłonowa do Ujścia oraz nr 194 w Wyrzysku. Oba przedsięwzięcia były możliwe dzięki dofinansowaniu z WRPO 2014+ w wysokości prawie 12 mln zł.

W ramach prac wykonano np. korektę geometrii drogi, budowę elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego, przebudowę skrzyżowań i zjazdów, przebudowę chod-

ników, przebudowę zatok autobusowych i wiat przystankowych, remont rowów drogowych, budowę kanalizacji deszczowej; a przy drugim z wymienionych przedsięwzięć także: nową konstrukcję jezdnii, remont mostu, budowę oświetlenia drogowego przy nowym rondzie.

Mieszkańców cieszą też jednak mniejsze inwestycje. 15 listopada samorządowcy, z wicemarszałkiem Jankowiakiem i przewodniczącą sejmiku Zofią Szalczyk, otworzyli i zarazem przetestowali nową ścieżkę rowerową, która za ponad 900 tys. zł powstała między Nowym Tomysłem a Sękowem. Dzień wcześniej wicemarszałek wziął natomiast udział w Jaroszewicach Rychalskich w oficjalnym oddaniu do użytku kolejnego odcinka chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 443. ABO

Jak energia, to odnawialna

W Poznaniu mówiono m.in. o pakiecie czystej energii.

Spotkanie z cyklu „Transfer wiedzy w dziedzinie zrównoważonego wykorzystania energii” odbyło się 20 listopada w sali sesyjnej UMWW.

– Musimy wspólnie zastanowić się, jaka jest potrzeba i możliwości przebudowy tradycyjnej energetyki konwencjonalnej w kierunku wykorzystania nowych technologii – mówił wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Z kolei o najnowszych projektowanych rozwiązaniach legislacyjnych UE w tym zakresie wspomnieli europoseł Andrzej Grzyb. Wśród prelegentów znaleźli się też przedstawiciele Ministerstwa Energii, samorządowej spółki WAZE, Uniwersytetu Przyrodniczego, działających w regionie klastrów energetycznych oraz przedsiębiorcy działający w branży „zielonej energii”. ABO

Zyskać cenne minuty

Wielkopolska innowacja: defibrylatory same powiadomią pogotowie o potrzebie podjęcia interwencji.

Samorząd województwa realizuje projekt „Skrzynka życia” polegający na stworzeniu sieci urządzeń AED, czyli publicznie dostępnych defibrylatorów, które „podpięte” są do systemu powiadamiania o ich użyciu. Urządzenie znajduje się w specjalnie przygotowanej obudowie, w którą wbudowany jest czujnik otwarcia. Gdy defibrylator zostaje wyjęty, sygnały dźwiękowy i wizualny pojawiają się na stanowisku dyspozytora medycznego w stacji pogotowia. W ten sposób czas reakcji, czyli zadysponowania zespołu ratownictwa medycznego pod konkretny adres, skraca się do minimum.

– W takich sytuacjach dodatkowo kilka minut może zdecydować o przeżyciu pacjenta. A warto pamiętać, że rocznie na terenie Poznania i powiatu poznańskiego mamy do czynienia z 700-900 przypadkami zatrzymania krążenia – mówi Marcin Zieliński z Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu.

Projekt, będący unikatową w skali kraju inicjatywą, został już doceniony przez Ministerstwo Cyfryzacji, które objęło go

W holo UMWW zademonstrowano, jak należy używać defibrylatora, nim pojawi się zaalarmowany przez urządzenie zespół ratownictwa medycznego.

honorowym patronatem. Obecnie defibrylatory działające w systemie AED Fast Response znajdują się w trzech miejscach na terenie Poznania: Urzędzie Marszałkowskim, Urzędzie Wojewódzkim oraz Urzędzie Miasta.

– Chcielibyśmy docelowo objąć tą inicjatywą całą Wielkopolskę. Pamiętajmy, że w samym tylko Poznaniu i okolicy jest około 60-70 takich urządzeń. Ważne jest też edukowanie ludzi, by nie bali się korzystać z defibrylatorów – przeko-

nuje Maciej Sytek z zarządu województwa. Prezentację projektu dziennikarzom 21 listopada w UMWW poprzedziła symulacja, ilustrująca udzielanie potrzebującemu pomocy z wykorzystaniem „zsiociwano” AED. ABO

Zostań farmaceutą! To ostatnia szansa

Trwa ostatni przed wejściem w życie ministerialnych zmian nabór do prowadzonych przez samorząd województwa szkół na kierunek technik farmaceutyczny.

Mimo krytycznych uwag zainteresowanych środowisk, w tym samorządu województwa, wydane zostało rozporządzenie ministra edukacji narodowej, zgodnie z którym w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe należy zaprzestać rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej w zawodzie technik farmaceutyczny. Możliwe będzie jedynie dokończenie już rozpoczętego cyklu kształcenia.

Stąd to ostatnia okazja, by skorzystać z trwającego obecnie naboru do prowadzonych przez samorząd województwa szkół i rozpocząć naukę 22 stycznia 2018 roku.

Taki kierunek oferuje kandydatom między innymi Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Poznaniu (więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: www.wskzciu1.poznan.pl).

Co warto podkreślić, nauka w tej szkole jest bezpłatna. Nie ma też ograniczenia wieku kandydatów, możliwe są

W samorządowej szkole można za darmo zdobyć zawód technika farmaceutycznego.

również zajęcia w godzinach popołudniowych.

Czym zajmuje się technik farmaceutyczny? Może sporządzać i wytwarzać produkty lecznicze oraz wykonywać czynności związane z obrotem nimi i wyrobami medycznymi. Jest też uprawniony do uczestniczenia w analizach i procesie kontroli produktów leczniczych i wyrobów farmaceutycznych w laboratoriach.

Warto dodać, że szkoła prowadzi też nabór na zajęcia od stycznia w zawodach techników: bezpieczeństwa i higieny pracy, sterylizacji medycznej, usług kosmetycznych. ABO

Seniorzy z pomysłami

Forum rad seniorów odbyło się 14 listopada w Poznaniu.

14 listopada w Poznaniu odbyło się pierwsze forum gminnych/miejskich rad seniorów województwa wielkopolskiego.

– Seniorzy są jednym z głównych adresatów działań samorządu województwa w zakresie polityki społecznej. Realizujemy wiele przedsięwzięć skierowanych do osób starszych, ale jesteśmy otwarci na nowe pomysły i inicjatywy – zapewnia Marzena Wodzińska z zarządu województwa.

Obecnie w Wielkopolsce funkcjonuje 31 rad seniorów, a 3 kolejne są w trakcie organizacji.

– Ich przedstawiciele stanowią grono ekspertów w zakresie kreowania polityki senioralnej w samorządach lokalnych. Rady pozwalają miesz-

kańcom być aktywnymi członkami swojej społeczności – podkreślał Zdzisław Szkutnik z Miejskiej Rady Seniorów w Poznaniu.

14 listopada dyskutowano m.in. na temat utworzonej niedawno e-platformy edukacyjnej „Moodle”, która ma stać się bankiem wiedzy przydatnej członkom rad w ich pracy społecznej. Omówiono też (zaplanowaną na czerwiec 2018 r.) pierwszą paradę wielkopolskich seniorów oraz organizację kolejnej, przyszłorocznej edycji wiosennej szkoły rad seniorów.

Organizatorami wydarzenia byli: Miejska Rada Seniorów w Poznaniu, samorząd województwa oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. RAK

Oni pracują dla innych

Wielkopolskie obchody Dnia Pracownika Socjalnego świętowano 14 listopada w Teatrze Polskim w Poznaniu.

Od kilku lat samorząd województwa i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu organizują uroczystą galę, która jest okazją do podziękowań pracownikom socjalnym za ich trud i codzienną pracę.

– Pracownik socjalny to więcej niż zwykły zawód. Wasza praca jest misją, która wymaga refleksji, poszanowania, odniesienia się do wartości i różnorodności drugiego człowieka – przywitała gości Marzena Wodzińska z zarządu województwa. – Realizujecie różnorodne działania, których istotą jest jednak udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych. Jak im służyć? Przede wszystkim widzieć, słyszeć, współodczuwać.

W tym roku samorząd województwa, z inicjatywy sejmikowej komisji rodziny, przyjął program „Razem skutecznie”, który pozwoli wypracować wspólne ścieżki działania na rzecz osób najbardziej potrzebujących. RAK

Zrobimy olimpiadę

Marszałek Marek Woźniak spotkał się z dziennikarzami 9 listopada w hali sportowej KS Sobieski na poznańskim Piątkowie.

Wielkopolska zorganizuje w dniach 27 kwietnia – 11 czerwca 2018 roku ogólnopolską olimpiadę młodzieży w sportach halowych.

Ogólnopolskie zawody młodych sportowców odbędą się w Wielkopolsce po raz piąty, choć po dłuższej przerwie. Rywalizację w sportach letnich organizowano u nas w 1995 r. i 2001 r., a zawody halowe – w 1998 r. i 2004 r.

– Cieszymy się, że zostaniemy gospodarzem tego wydarzenia. Liczymy zarówno na sukcesy organizacyjne, jak i sportowe. Młodzi zawodnicy reprezentujący nasze województwo należą do ścisłej

czołówki i wierzymy, że swoje umiejętności potwierdzą w trakcie ogólnopolskiej olimpiady młodzieży w sportach halowych – powiedział marszałek Marek Woźniak, który 9 listopada spotkał się z dziennikarzami w hali sportowej KS Sobieski na poznańskim Piątkowie.

Olimpiada rozgrywana będzie od 27 kwietnia do 11 czerwca 2018 r. w 15 obiektach sportowych w 12 lokalizacjach. Będą to kolejno: gimnastyka akrobatyczna i zapasy w stylu klasycznym mężczyzn (Poznań), taekwondo (Zalasewo i Swarzędz), gimnastyka artystyczna i tenis (Szamotuły),

szachy (Sypniewo koło Jastrowia), szermierka (Konin), tenis stołowy (Luboń), brydż sportowy (Żerków), badminton (Tarnowo Podgórne), siatkówka kobiet (Kalisz), siatkówka mężczyzn oraz judo kobiet i mężczyzn (Piła), zapasy kobiet i zapasy w stylu wolnym (Krotoszyn), gimnastyka sportowa (Zabrze, jedyne miasto poza Wielkopolską).

Organizacja tak dużego wydarzenia, w którym weźmie udział ponad 3500 uczestników, to spore wyzwanie dla samorządu województwa. Pomogą jednak samorządy lokalne, goszczące poszczególne dyscypliny. RAK

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 27 listopada, podczas XXXVIII sesji sejmiku, w ramach punktu „interpelacje i zapytania”.

Waldemar Witkowski (SLD-UP) poruszył kwestię braku odpowiedzi na odwołanie złożone przez podmiot prowadzący w Poznaniu ośrodek rehabilitacyjny, który nie uzyskał dofinansowania

w konkursie samorządu województwa. Pytał też o możliwość zmiany przepisów, która umożliwiłaby przyjmowanie przez poznańską spalarnię strumienia odpadów z większego niż dotąd obszaru.

Marek Sowa (PiS) interpelował w sprawie odpowiedniego informowania radnych województwa o organizowanych przez samorząd uroczystościach w różnych częściach regionu, na przykład związanych z oddaniem do użytku inwestycji komunikacyjnych.

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 27 listopada, podczas XXXVIII sesji sejmiku, w ramach punktu „interpelacje i zapytania”.

Kazimierz Pałasz (SLD-UP) sygnalizował potrzebę podjęcia przez marszałka rozmów z wójtem Starego Miasta w sprawie pomocy dla jednej z firm. Złożył też podziękowania w imieniu

wójta gminy Słupca, której przyznano odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

Mirosława Rutkowska-Krupka (PO) przekazała prośby związane z inwestycjami drogowymi, zgłaszane podczas sesji Rady Gminy w Łobżenicy, a dotyczące drogi wojewódzkiej nr

242 (parking w Luchowie, chodnik w Łobżenicy, kratka ściekowa w Szczerbinie). Podziękowała też za odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” dla świętującego stulecie piłskiego chóru „Halka”.

Zofia Itman (PiS) przekazała szereg uwag dotyczących organizacji i funkcjonowania autobusowej komunikacji zastępczej, zorganizowanej z powodu remontu linii kolejowej między

Poznaniem a Koninem. Podniosła też problem odpowiedniego stosowania zasad precedencji podczas wydarzeń z udziałem radnych województwa.

Dariusz Szymczak (PiS) pytał o to, czy i na jakich warunkach ktoś z zarządu województwa wynajmuje lokal w Centrum Wyszkołenia Jeździeckiego Hipodrom Wola. Radny sugerował

też podjęcie rozmów w sprawie umieszczenia na Woli zwierząt z jednostki konnej poznańskiej policji.

Mikołaj Grzyb (PSL) złożył dwie pisemne interpelacje. Wnioskował w nich o przedłużenie ciągu pieszo-rowerowego przy drodze wojewódzkiej nr

444 w Ostrzeszowie oraz o budowę chodnika w Mącznikach w ramach projektowanej przebudowy drogi wojewódzkiej nr 449. ABO

Finansowe przymiarki

Radni dyskutowali nad propozycjami budżetu województwa na 2018 rok i wieloletniej prognozy finansowej regionu.

Dyskusjom radnych o finansach regionu przysłuchiwała się goszcząca na sesji sejmiku młodzież ze szkół w Chludowie i Środzie Wielkopolskiej.

Projekty najważniejszych dla województwa dokumentów związanych z regionalnymi finansami były przedmiotem listopadowych obrad komisji oraz sesji sejmiku.

Planowane w 2018 roku dochody to ponad 1,5 mld zł. Wydatki przekroczą natomiast 1,7 mld zł. – Aż 43,2 proc. z nich to wydatki majątkowe – zwracała uwagę na proinwestycyjny kształt budżetu skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska. – A w WPF na kolejne lata widać dużą rozpiętość między planowanym a dozwolonym zadłużeniem, co oznacza, że mamy jeszcze spore możliwości inwestycyjne.

Tradycyjnie niemal połowę regionalnego budżetu pochłonie transport i łączność. 150 mln zł pójdzie na dofinansowanie przewozów kolejowych, a ponad 200 mln zł na inwestycje w tabor. 225 mln zł województwo wyda na inwestycje drogowe, a 155 mln zł na bieżące utrzymanie regionalnych tras.

Drugą pozycję na liście wydatków stanowi ochrona zdrowia (216 mln zł), sporo pieniędzy zainwestujemy też w kulturę (143 mln zł).

Podczas dyskusji zwracano uwagę na to, że tym razem wpływy podatkowe do budżetu zaplanowano z 8-procentowym wzrostem, a więc takim, jaki prognozuje Ministerstwo Finansów. We wcześniejszych latach województwo zazwyczaj planowało poziom wpływów znacznie ostrożniej od ministerialnych przewidywań. Większość radnych pozytywnie wypowiadała się o takim optymistycznym podejściu. Niektórzy zwracali jednak uwagę, że brakuje konsekwencji w tak samo dynamicznym wzroście dochodów zapisanych w WPF na kolejne lata. Zgłaszając korygującą te dane poprawkę, Ryszard Grobelny (niezrzeszony), tłumaczył: – Po co np. inwestorom wysyłać pesymistyczne sygnały co do prognozowanego przez nas rozwoju sytuacji gospodarczej regionu?

Większość propozycji poprawek zgłosili radni PiS. Jako przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej Zbigniew Czerwiński zaproponował, by kosztem kilku etatów w UMWW lub zmniejszenia rezerwy ogólnej przeznaczyć 200 tys. zł na kontynuację programu aktywizacji długotrwale bezrobotnych, a 100 tys. zł – na konkurs dla najak-

Założenia budżetu i WPF przedstawiła skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska.

tywniejszych powiatowych urzędów pracy. W swoim imieniu zgłosił, by „zamrozić” w rezerwach celowych 4 mln zł na wymianę wind w UMWW oraz 3 mln zł na rozbudowę centrum rehabilitacyjnego w Osiecznej. Z kolei Dariusz Szymczak postulował, by zamiast organizować kolejną odsłonę Dnia Świętego Marcina w Brukseli, przygotować promocję 100-lecia odzyskania niepodległości. Chciałby też za 200 tys. zł stworzyć wirtualne muzeum Powstania Wielkopolskiego.

O wydatki na inną rocznicę upomniała się natomiast Mirosława Rutkowska-Krupka (PO), postulująca organizację konferencji w stulecie uzyskania praw wyborczych przez kobiety.

Które z pomysłów radnych znajdują uznanie zarządu województwa i w jakim ostatecznym kształcie zostanie przyjęty budżet, dowiemy się podczas grudniowych prac sejmiku. Wiadomo już na pewno, że pojawi się autopoprawka, uwzględniająca w przyszłorocznych wydatkach kilkadziesiąt mln zł przesuniętych z tego-rocznego planu, a przeznaczonych na zakup i modernizację pojazdów szynowych. ABO

Pomoc po nawałnicy

Kolejne wielkopolskie samorządy dotknięte nawałnicami z sierpnia i października dostały wsparcie finansowe samorządu województwa.

Radni zatwierdzili tę pomoc w uchwale przegłosowanej podczas listopadowej sesji sejmiku.

461 tysięcy złotych trafi do Leszna, powiatu śremskiego oraz gmin Krzemieniewo i Łądek. Pieniądze pomogą w naprawach zniszczonych dróg, budynków użyteczności publicznej oraz zieleni miejskiej.

Przypomnijmy, że już wcześniej samorząd województwa przekazał z rezerwy budżetowej ponad 4 mln zł dla 31 jednostek samorządu terytorialnego – 8 powiatów i 23 gmin – które najbardziej ucierpiały w nawałnicy z 11/12 sierpnia. Sejmik podjął stosowne uchwały w tej sprawie podczas dwóch sesji – 15 i 25 września.

Przyznana obecnie pomoc wyczerpuje wnioski złożone przez samorządy w Urzędzie Marszałkowskim. ABO

Kłopoty z bezpłatnym urlopem

Radni mają wątpliwości dotyczące zatrudnienia poprzedniej prezes WFOŚiGW w Poznaniu Hanny Grunt.

W połowie listopada przewodniczący klubu radnych PiS w sejmiku Dariusz Szymczak rozesłał do mediów oświadczenie, w którym zarzucił marszałkowi Markowi Woźniakowi złamanie przepisów prawa. Zapowiedział nawet wniosek o jego odwołanie, którego jednak nie złożył.

– Hanna Grunt sprawowała funkcję prezesa WFOŚiGW w Poznaniu, przebywając jednocześnie na urlopie bezpłatnym z Urzędu Marszałkowskiego, w którym była dyrektorem Departamentu Środowiska. To konflikt interesów i złamanie przepisów – argumentował Dariusz Szymczak.

– Hanna Grunt najpierw przez kilka miesięcy była wiceprezesem funduszu i wtedy poprosiła o urlop bezpłatny z urzędu, który otrzymała. Potem, w grudniu 2011 r., została prezesem i nie wystąpiła o nowy urlop. Wówczas, w naszej ocenie, wygasł jej stosunek pracy

z UMWW – wyjaśniał podczas sesji Marek Woźniak.

Marszałek przyznał, że zgodnie z rutynowym działaniem wnioskodawcom przyznawano urlopy bezpłatne i dlatego doszło do przeoczenia formalnego, tj. niewydania świadectwa pracy.

– Wiele osób korzysta z urlopów bezpłatnych, bo tak rozwija się rynek. Sam wróciłem do pracy po urlopie na UAM – podkreślił radny Ryszard Grobelny, były prezydent Poznania.

– Takie rozwiązania są stosowane, by zapewnić bezpieczeństwo zatrudnienia – dodał szef klubu radnych PO Rafał Żelanowski.

– Był konflikt interesów, bo województwo jest beneficjentem WFOŚiGW i jego kierownictwo powinno być poza zastrzeżeniami – podtrzymał zarzuty Dariusz Szymczak.

– Trudno dopatrzeć się konfliktu interesów. Jeśli samorząd województwa prowadzi działania proekologiczne i otrzymuje na to grant z WFOŚiGW, to realizuje przecież interes publiczny, a nie własne wydumane pomysły – ripostował Marek Woźniak. RAK

Czym w smog?

Sejmik przygotowuje się do wprowadzenia uchwał antysmogowych.

Oprowadzonych od kilku miesięcy pracach nad założeniami uchwał antysmogowych dyskutowała 15 listopada sejmikowa Komisja Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W grudniu tymi dokumentami radni zajmą się ponownie, podejmując konkretne uchwały, wprowadzające restrykcje dotyczące przestarzałych pieców i kiepskiej jakości opału.

Z analiz wynika, że 1,4 mln Wielkopolan jest narażonych na podwyższone stężenie drobnocząsteczkowego pyłu, szkodliwie oddziaływającego m.in. na układy oddechowy, krążeniowy, odpornościowy i rozrodczy. Jeszcze więcej, bo aż 2,4 mln mieszkańców regionu, jest narażonych na zbyt duże stężenie rakotwórczego benzo(a)pirenu.

Oddychamy zanieczyszczonym powietrzem (zwłaszcza zimą), bo z kominów wydobywają się trujące dymy i gazy. Zjawisku powstawania smogu sprzyjają, oprócz dymów, także warunki atmosferyczne: mała prędkość wiatru lub jego brak, niski pułap chmur, dodatkowo mgła i niska temperatura powietrza. Z tego powodu zanieczyszczenia kumulują się przy powierzchni ziemi, a w konsekwencji powodują przekraczanie norm i wskaźników, szczególnie pyłu PM10.

Jakie są plany sejmiku?

– Ze sprzedaży zostaną wycofane niskiej jakości paliwa, czyli: węgiel brunatny,

FOT. P. RYTAJCUZAK

Zimą z kominów wydobywają się trujące dymy i gazy.

muły, miał węglowy o niskiej ziarnistości i tzw. flotokonzentraty (proszki powstałe przy wydobyciu węgla) – informowała radnych Marzena Andrzejewska-Wierzbicka, zastępca dyrektora Departamentu Środowiska UMWW. – To one, oprócz smięci, powodują w procesie spalania największe zanieczyszczenie powietrza.

Drewno, które trafia do naszych pieców, powinno być sezonowane, by jego wilgotność nie przekraczała 20 proc. Z kolei węgiel kamienny objęty zostanie dodatkowymi parametrami. To m.in. niska zawartość popiołu po spalaniu (nie więcej niż 10 proc.), mi-

nimalna wartość opału (co najmniej 23 MJ/kg) oraz zawartość siarki nieprzekraczająca 0,8 proc.

Planowane przez radnych zmiany dotyczą też pieców: do 2024 r. z naszych domów mają zniknąć najstarsze i najbardziej trujące kotły, tzw. pozaklasowe. Od 2028 r. restrykcje obejmą kotły spełniające normy 3 i 4 klasy. Zgodnie z zapisami unijnego „ekoprojektu” piece muszą zapewniać automatyczne podawanie paliwa i nie mogą posiadać rusztu awaryjnego. A kominki muszą albo osiągać wysoką sprawność cieplną (80 proc.), albo być wyposażone w specjalne filtry. RAK

Zarząd odpowiada

Przedstawiamy wyciąg z odpowiedzi udzielonych na wcześniejsze interpelacje i pytania radnych.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– w odpowiedzi na interpelację Stefana Mikołajczaka odpisał, że podjęcie uchwały o likwidacji Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych wynikało z wejścia w życie ustawy Prawo wodne. Pomimo starań samorządów, ustawodawca wprowadził przekształcenia organizacyjne, zgodnie z którymi m.in. odebrane zostają marszałkom województw uprawnienia właścicielskie i pozostałe kompetencje w stosunku do śródlądowych wód powierzchniowych płynących.

– odpowiadając na interpelację Andrzeja Pospieszyńskiego w sprawie postępu prac nad Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, przekazał, że w drugim kwartale 2017 roku rozpoczęto etap opiniowania i uzgadniania projektu tego planu. Po zakończeniu tego etapu dokument zostanie udostępniony do publicznego wglądu, a następnie skierowany do uchwalenia przez sejmik.

– odnosząc się do interpelacji Juliana Joksia w sprawie stanu technicznego linii kolejowej Krotoszyn – Jarocin, poinformował, że spółka PKP PLK zaplanowała na całej linii Oleśnica – Chojnice prace inwestycyjne do 2023 roku, które, przez skrócenie czasu jazdy, wpłyną na poprawę efektywności połączeń kolejowych Oleśnicy, Krotoszyna, Jarocina, Wrześni i Gniezna.

– odpowiadając na interpelację Jarosława Berendta w sprawie rozbudowy drogi nr 190 w Wągrowcu, wskazał, że inwestycję ujęto we wstępnym planie zadań na 2018 rok. Ostateczna decyzja co do możliwości realizacji przedsięwzięcia zostanie podjęta po zatwierdzeniu budżetu na 2018 rok.

– poinformował Jana Pikulika, interpelującego w sprawie przebudowy skrzyżowania drogi nr 242 z drogą powiatową w miejscowości Dźwierzno Małe, że w przyszłym roku zlecone zostanie opracowanie dokumentacji technicznej. Natomiast przebudowa chodnika przy szkole w Białośliwi nie zostanie wykonana, ponieważ nie ma konieczności jego poszerzenia. Wskazał też na brak konieczności budowy barierki i montażu luster na DW 190 w Białośliwi.

– w odniesieniu do interpelacji Włodzimierza Ignasińskiego nt. rozbudowy DW 123 Huta Szklana – droga krajowa nr 22 (Przesieki), poinformował, iż inwestycja przewidziana jest przy dofinansowaniu z WRPO 2014+. Po niedawnym unieważnieniu procedury przetargowej (złożone oferty były droższe od zaplanowanych środków) decyzja dotycząca realizacji zadania zostanie podjęta po przeanalizowaniu możliwości finansowych budżetu.

– odpowiadając na interpelację Zofii Szalczyk w sprawie budowy ścieżki rowerowej wzdłuż DW nr 308 na odcinku Bukowiec – Biała Wieś poinformował, że nie zostanie ona w najbliższym czasie wykonana z uwagi na ograniczone środki finansowe. Najpierw realizowane są przedsięwzięcia, dla których proces inwestycyjny został już rozpoczęty, lub takie, które posiadają opracowane dokumentacje techniczne.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski

– odniósł się do interpelacji Zofii Szalczyk, Marka Sowy i Ryszarda Napieraty w kwestii podniesienia się stanu wód w ciekach: rzeka Mogilnica, rzeka Szarka i Czarna Woda, Kanał Prut, Kanał Mosiński, Środkowy Kanał Obry, Północny Kanał Obry. Wyjaśnił, że podtopienia zostały spowodowane ponadnormatywnymi opadami w lipcu i sierpniu 2017 r., co przyniosło brak retencji glebowej i bezpośredni spływ wody do koryt cieków, które nie były w stanie jej pomieścić. Nie-

wystarczające dotacje na utrzymanie cieków naturalnych oraz urządzeń melioracji podstawowych w 2017 r. przyczyniają się do niemożności objęcia utrzymaniem i eksploatacją całego stanu ewidencyjnego.

– odpowiadając na interpelację Zofii Szalczyk w sprawie działalności Gospodarstwa Rybackiego w Zbąszyniu, będącego dzierżawcą m.in. jezior Berzyńskiego, Wolsztyńskiego i Obrzańkiego, wyjaśnił, iż jeziora te wchodzą w skład obwodu rybackiego „Jeziora Berzyńskiego na rzece Dojca nr 2”. Obwód ten poddany został w 2015 r. ocenie wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej. Stwierdzono, że gospodarstwo we właściwy sposób wywiązuje się z tego obowiązku.

– przekazał Zofii Itman, iż zgodnie z uchwałą sejmiku w 2016 r. gminie Krzymów udzielono dotacji celowej w kwocie 225 tys. zł na dofinansowanie budowy promu na rzece Warcie. Poinformował o zawartej umowie i dokonanym odbiorze technicznym. Wskazał, że w przypadku ujawnienia się wad modernizowanego promu, na gminie, jako inwestorze, ciąży obowiązek dochodzenia swoich praw, na przykład naprawy.

Członek zarządu województwa Maciej Sytek

– udzielił Dariuszowi Szymczakowi odpowiedzi, w której przedstawił procedurę oraz powody przyznawania nagród rocznych dla dyrektorów samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których województwo jest podmiotem tworzącym, ze wskazaniem wysokości nagród za 2016 rok.

Członek zarządu województwa Marzena Wodzińska

– odpowiedziała Dariuszowi Szymczakowi, że liczba etatów pedagogicznych przypadających na 1 etat administracyjno-obslugowy w szkołach podległych samorządowi województwa kształtuje się przeważnie na porównywalnym poziomie. Różnice wynikają m.in. z warunków organizacyjnych szkoły, liczby oddziałów, a także trybu kształcenia uczniów i słuchaczy.

– przekazała Sławomirowi Hincowi, że opóźnienia w realizacji części zadań zaplanowanych w projekcie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@ 2020” wynikają z przesunięcia terminów rozpoczęcia działań partnerów, spowodowanego oczekiwaniem na interpretację służb skarbowych w sprawie kwalifikowalności podatku VAT. Poinformowała też o działaniach podjętych po ostatecznym wycofaniu się partnerów.

– odpowiadając na interpelację Dariusza Szymczaka dotyczącą wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego złożonego przez jedną z mieszanek, poinformowała, iż z uwagi na braki w dokumentacji przesłanej do ROPS przez OPS w Nowym Mieście nad Wartą skierowano do zainteresowanej wezwanie z prośbą o uzupełnienie dokumentów. ABO

Jak to robią za granicą

Holenderskie i niemieckie przykłady programów włączenia osób długotrwale bezrobotnych w rynek pracy poznawali przedstawiciele sejmikowej Komisji Rodziny i Polityki Społecznej podczas wyjazdu studyjnego, który odbył się w dniach 6-9 listopada. Radni zapoznawali się z dobrymi praktykami w tej dziedzinie w dolnosaksońskiej stolicy – Hanowerze, a także w holenderskich Bredzie i Eindhoven. Doświadczeniami dzielono się podczas spotkań z przedstawicielami regionalnych i lokalnych samorządów oraz wyspecjalizowanych instytucji działających w obszarach pomocy społecznej i rynku pracy. Na zakończenie wizyty w Bredzie Wielkopolanie złożyli również kwiaty na grobie generała Stanisława Maczka na tamtejszym Polskim Honorowym Cmentarzu Wojskowym. ABO

„Amadeus” z ministrem?

Czy znaną orkiestrę, obok samorządu województwa i Polskiego Radia, będzie współfinansował minister kultury?

Przypomnijmy, że Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus” jest od pewnego czasu instytucją kultury województwa wielkopolskiego, współfinansowaną przez samorząd oraz publicznego nadawcę. Teraz, jak wskazał podczas listopadowej sesji marszałek Marek Woźniak, pojawiła się wola partycypowania ministra kultury i dziedzictwa narodowego w utrzymywaniu zespołu kierowanego przez Agnieszkę Duczmal.

Uchwałą upoważniającą władze województwa do podjęcia rozmów w tej sprawie i podpisania stosownych dokumentów sejmik przyjął 27 listopada. ABO

Honory dla kardynała z Wielkopolski

Z udziałem przedstawicieli samorządu województwa odbyła się uroczystość nadania tytułu honorowego obywatela miasta i gminy Lwówek kardynałowi Zenonowi Grocholewskiemu.

Wręczenie nadanego przez Radę Miejską Lwówka tytułu odbyło się 21 listopada. Laudację podczas uroczystości wygłosiła przewodnicząca sejmiku Zofia Szalczyk, a w wydziale uczestniczyli też m.in. wiceprzewodnicząca Mirosława Rutkowska-Krupka i radny Ryszard Napierała.

Zenon Grocholewski jest najwyższym dostojnikiem Kościoła katolickiego wywodzącym się z Wielkopolski. Urodził się w Bródkach w gminie Lwówek. Ukończył Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Poznaniu oraz Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie. Kapelusze kardynalski otrzymał w 2001 roku.

Kardynał Grocholewski przez prawie 30 lat pracował w najważniejszym kościelnym organie sędziowskim – Najwyższym Trybunale Sygnatury Apostolskiej, pełniąc tam m.in. funkcję prefekta. Następnie przez 16 lat (do 2015 roku) był prefektem watykańskiej Kongregacji Edukacji Katolickiej i kierował systemem kształcenia katolickiego na całym świecie. Był też postulatorem beatyfikacji dwóch wielkich postaci z Wiel-

Kardynał Zenon Grocholewski i przewodnicząca Zofia Szalczyk podczas uroczystości w Lwówku.

kopski: Edmunda Bojanowskiego i siostry Sancji (Janiny Szymowiak).

Posiada bogaty dorobek naukowy, jest uznawany za jednego z najwybitniejszych na świecie współczesnych znawców prawa kanonicznego. Doktorat honoris causa przyznał mu ponad 20 uczelni, w tym Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Przypomnijmy, że niedawno kardynał Zenon Grocholewski został odznaczony również najważniejszym wyróżnieniem przyznawanym w naszym regionie – odznaką honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. **ABO**

Na ratunek pszczołom

Samorząd województwa dofinansuje zakup drzew miododajnych, a jednorazowa wartość takiej pomocy może wynieść do 20 tysięcy złotych.

O inicjatywie poinformowano podczas konferencji dotyczącej rozwoju pszczelarstwa w Wielkopolsce, która odbyła się 14 listopada w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

Rozmawiano podczas niej o problemach, z jakimi boryka się ta branża oraz o możliwościach jej wsparcia, w tym o wspomnianej propozycji władz regionu.

– Hodowcy poinformowali, że niezbędne w rolnictwie pszczołowym jest coraz częściej mają problemy z pozyskiwaniem nektarów czy soków, z których powstaje miód. Działanie, które będziemy prowadzić, jest długofalowe. Efekty zacznie przynosić za kilka lat, ale też na wiele lat – podkreślił podczas konferencji jej inicjator, wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Samorząd województwa wielkopolskiego podjął decy-

zję o dofinansowaniu zakupu sadzonek drzew miododajnych przeznaczonych do zasadzenia w pasie drogowym lub na terenach rolniczych. Taka pomoc może wynieść nawet do 90 procent łącznej wartości kosztów, jednak nie więcej niż 20 tysięcy złotych.

O przyznanie środków na zakup sadzonek mogły ubiegać się samorządy terytorialne oraz samorządowe jednostki organizacyjne.

Jak podkreślano podczas poznańskiej konferencji, takie nasadzenia drzew mają szersze znaczenie. Zdecydowanie poprawią bowiem strukturę gleb i ich jakość, a także przyczynią się do łagodzenia negatywnych zjawisk związanych z prowadzeniem intensywnej gospodarki rolnej, polepszając warunki mikroklimatyczne przyległych pól. Zachowanie bioróżnorodności dzięki wprowadzeniu drzew miododajnych zapewni pozyskanie nektaru owadom zapylającym, zdecydowanie poprawiając ekosystem lokalny. **ABO**

Warto odpocząć na wsi

28 listopada na zamku w Gutowie (powiat ostrowski) poznaliśmy najlepsze miejsca do wypoczynku.

W Gutowie, z udziałem m.in. wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, odbyło się podsumowanie XI edycji konkursu na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce. O zwycięstwo rywalizowały gospodarstwa agroturystyczne, folwarki, osady i zagrody wiejskie, ale także gościeńce, obiekty funkcjonujące w dawnych pałacach i dworach, ośrodki rekreacji.

Wszystkie te miejsca bez obaw można polecić turystom, jako ciekawe i odpowiadające wysokim standardom. Dlaczego? Bo potrafią zapewnić atrakcje na najwyższym poziomie, np. aktywny wypoczynek, dobrej jakości regionalne jedzenie, wygodny nocleg.

W tym roku nagrody (także finansowe: odpowiednio 10, 8, 6 i 3 tys. zł dla wyróżnionych podmiotów) wręczono w trzech kategoriach. Wśród gospodarstw agroturystycznych w gospodarstwie rolnym zwyciężyło gospodarstwo agroturystyczne „Pod bocianem” ze Sławina (gmina Sieroszewice).

„Winnica Lipka Wielka” z gminy Lwówek zajęła trzecie miejsce wśród gospodarstw agroturystycznych funkcjonujących w gospodarstwie rolnym.

„Folwark Polski” z Radłowa (gmina Raszków) wygrał w kategorii obiektów bazy noclegowej o charakterze wiejskim, natomiast „Ostoja Chobienice” w gminie Siedlec uznano na najlepszy obiekt na terenach wiejskich o charakterze terapeutycznym, edu-

kacyjnym, rekreacyjnym, wykorzystującym tradycyjne walory wsi. Lista pozostałych laureatów dostępna jest na stronie www.umww.pl.

Celem przedsięwzięcia, organizowanego od 11 lat przez UMWW (przy współpracy z Uniwersytetem Przyrodni-

czym i Wielkopolskim Towarzystwem Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej), jest promocja agroturystyki. Laureaci konkursu, oprócz nagród finansowych i dyplomów, mają też okazję do wzięcia udziału w akcjach promocyjnych samorządu województwa. **RAK**

Koleją po metropolii

Samorządowcy finalizują prace nad projektem Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM).

– Ideę Poznańskiej Kolei Metropolitalnej zamierzamy wdrażać sukcesywnie. W marcu, a najpóźniej w czerwcu 2018 r. chcemy uruchomić 23 pary dodatkowych pociągów na 4 liniach: do Wągrowca, Grodziska Wlkp., Nowego Tomyśla i Jarocina. Istotą powodzenia tego projektu jest solidarne współfinansowanie połączeń przez samorządy – zaznaczył wicemarszałek Wojciech Jankowiak, który 17 listopada w siedzibie UMWW wyjaśniał dziennikarzom zasady funkcjonowania przedsięwzięcia.

Kolej metropolitalna będzie obejmować obszar w promieniu około 50 km od Poznania, wyznaczony na dziewięciu liniach kolejowych przez stacje końcowe PKM: Nowy Tomyśl, Grodzisk Wielkopolski, Kościan, Jarocin, Września, Gniezno, Wągrowiec, Rogoźno i Szamotuły. Pociągi w godzinach komunikacyjnego szczytu pojadą co 30 minut, co zapewni pasażerom komfort podróży.

O szczegółach projektu mówili: prezydent Jacek Jaśkowiak, wicemarszałek Wojciech Jankowiak i starosta Jan Grabkowski.

– Zależy nam na tym, by dać mieszkańcom możliwość wygodnej alternatywy przemieszczania się w aglomeracji – zauważył starosta poznański Jan Grabkowski.

– Przyjęliśmy twarde zasady funkcjonowania w tym projekcie i pokazaliśmy, że można się porozumieć w gronie wszystkich samorządów. Musimy bazować na solidarności i sprawnie dzielić koszty. Tylko takie zaangażowanie zagwarantuje poprawę jakości przemieszczania się koleją w ramach metropolii, odciążą drogi i wspomogą ochronę środowiska – podkreślił prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak.

PKM zostanie najpierw uruchomiona na 4 liniach kolejowych: do Wągrowca, Nowego Tomyśla, Jarocina i Grodziska Wlkp. Następnie dodatkowe pociągi samorządowej spółki Koleje Wielkopolskie pojadą do: Rogoźna (przełom 2019 i 2020 r.), Wrześni i Kościana (2020 r.) oraz Szamotuł i Gniezna (2021 r.).

Do końca stycznia 2018 r. przedstawiciele województwa chcą podpisać z samorządami odpowiednie umowy w sprawie pokrycia części kosztów dodatkowych połączeń. Porozumienie zakłada, że z budżetu regionu sfinansowane będzie 40 proc. wydatków, powiaty położone wzdłuż linii kolejowych dopłacą 20 proc. kosztów, a gminy – pozostałe 40 proc. **RAK**

Docenieni

Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego przyznało kolejnym Wielkopolanom swoje wyróżnienia.

28 października odbyła się w Poznaniu uroczystość wręczenia statuetek „Złotego Hipolita” oraz obdarzenia godnością „Wybitna Osobistość Pracy Organicznej”. Grono laureatów (wynoszące już 129 osób) powiększyli: przedsiębiorca Andrzej Bobiński, dziennikarz Jerzy Gołębiewski, przedsiębiorca Lucjana Kuźnicka-Tylenda, były rektor UAM prof. Stanisław Lorenc, dyrygent i kompozytor Jerzy Maksymiuk, prezes poznańskiego oddziału PAN prof. Roman Słowiński, ks. prałat Jan Stanisławski, neurochirurg prof. Tomasz Trojanowski.

Nagrodzonym pogratulowała przewodnicząca sejmiku Zofia Szalczyk, która zasiadała też w składzie przyznającej tytuły kapituły.

7 listopada z kolei to samo towarzystwo srebrnym medalem „Labor Omnia Vincit” za krzewienie idei pracy organicznej uhonorowało poetkę Stanisławę Łowińską, czytelnikiem „Monitora” znaną m.in. z organizowanych od lat spotkań Lednicka Wiosna Poetycka. **ABO**

Zdaniem gospodarza

Eligiusz Komarowski,
starosta
pilski

– Starostwo to nie tylko budynek, to ludzie, którzy w sercu powiatu pilskiego pracują dla dobra i na rzecz mieszkańców. Gdy obejmowałem urząd, wyznaczyliśmy sobie cele: chcieliśmy, by starostwo było przyjaźniejsze mieszkańcom, inwestorom, turystom. To już się dzieje, ponieważ dokonaliśmy wielu zmian. Tę pracę dostrzegają inne podmioty, o czym świadczy tytuł „Przyjazny urząd”, który otrzymaliśmy kilka miesięcy temu.

Dzięki pracy wielu wydziałów skutecznie zabiegamy o środki zewnętrzne, które już teraz, przez trzy lata obecnej kadencji, ponad dwukrotnie przewyższyły sumę pozyskaną w poprzednim czteroleciu. I nie jest to nasze ostatnie słowo. Pracujemy, aby pozyskać fundusze na małe i na bardziej spektakularne przedsięwzięcia. Znaczenie ma każda złotówka, którą możemy ściągnąć do powiatu pilskiego. Wychodzi z założenia, że nie można lekceważyć żadnej okazji.

Możliwości inwestycyjne naszych jednostek są ograniczone finansami, jednak świadomość takiego stanu rzeczy wcale nas nie blokuje. Wprost przeciwnie. Działamy, by pieniądze było jak najwięcej. W latach 2015-2017 udało się pozyskać łącznie 54 mln zł, m.in. na aktywizację osób bezrobotnych, służbę i promocję zdrowia, szkolnictwo, remonty dróg, termomodernizację, inwestycje geodezyjne.

Po wąskich torach

Jakie atrakcje znajdą goście w powiecie pilskim?

Powiat pilski należy do skromnego grona posiadaczy czynnych kolejek wąskotorowych.

– To perełka na skalę europejską – mówi starosta Eligiusz Komarowski. – Zachęcam do korzystania z usług Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej z siedzibą w Białośliwiu. Oferujemy regularne przejazdy przede wszystkim w sezonie letnim, ale opiekunowie wąskotorówki są elastyczni i starają się wyjść naprzeciw każdemu, kto chciałby pojeździć nią w innym terminie.

Wąskotorówka ma swoją bazę w sąsiedztwie stacji kolejowej w Białośliwiu, niepełna trzydzieści kilometrów na wschód od Piły. To właśnie tam grupa pasjonatów pod przewodnictwem Jerzego Borzyscha, prezesa stowarzyszenia WKP, wykorzystuje każdą wolną chwilę na konserwację taboru i przystosowanie kolejnych odcinków torów do swobodnego przejazdu lokomotywy z wagonikami.

Historia kolejki sięga 1895 r. Dawniej pociągi jeździły regularnie, służyły przewozowi towarów i osób. Pierwsza odnoga do użytku linia łączyła Białośliwie z Łobżenicą – miejscowości oddalone o 29 km. W tym samym czasie uruchomiono pięciokilometrowe odgałęzienie z Czajcza do Wysokiej. W 2015 r., podczas uroczystych obchodów 120-lecia kolejki, ponownie udało się pokonać te historyczne trasy.

Wąskotorówka ma swoją bazę w sąsiedztwie stacji kolejowej w Białośliwiu.

Na początku XX wieku doprowadzono do połączenia z bydgoską koleją wąskotorową, dzięki czemu łączna długość linii przekroczyła 150 km. Była to jedna z najdłuższych tras w Prusach Wschodnich. Po II wojnie światowej linie były dłuższe, liczyły 256 km. Kryzys nastąpił w latach 70. i 80. XX wieku. Sukcesywnie zaczęto zamykać ruch na kolejnych odcinkach, aż do smutnego końca historii w 1994 r. Mimo to pasjonaci i samorządowcy od kilku lat próbują przywrócić tej atrakcji dawny blask.

Czym jeszcze może pochwalić się samorząd powiatu pilskiego?

Na przykład świetnymi warunkami do rozwoju organiza-

cji pozarządowych. Według danych z Wydziału Organizacyjnego starostwa w Pile w marcu 2016 r. w powiecie działały 474 stowarzyszenia. Przez ostatnich kilkanaście miesięcy ich liczba znacznie się zwiększyła. W kwietniu 2017 r. było ich 507, a pod koniec czerwca odnotowano 535 organizacji.

Stowarzyszenia aktywizują mieszkańców, oferując im szkolenia, spotkania i wydarzenia, a także liczne akcje, choćby o charakterze charytatywnym. Przykłady można mnożyć. Warto wspomnieć choćby o istniejącym od niedawna stowarzyszeniu „Matki Wariatki”, które zrzesza kobiety pragnące czegoś więcej niż tylko jednostajnego rytmu: dom – praca. Jednym

z bardziej spektakularnych przedsięwzięć, zainicjowanych przez „Matki Wariatki” i wspieranych przez samorząd, było pomalowanie kilkunastu sal w oddziałach dziecięcych Szpitala Specjalistycznego w Pile. Teraz każde z tych pomieszczeń cieszy małych pacjentów ciepłymi kolorami i bajkowymi wzorami.

Rozwijają się kluby sportowe, wiele pań aktywnie działa w kołach gospodyń wiejskich, zarówno młodzi, jak i starsi chętnie zrzeszają się w stowarzyszeniach działkowców, a seniorzy korzystają z bogatej oferty uniwersytetów trzeciego wieku. Ich wiedza, pasja i doświadczenie są skarbem dla lokalnej społeczności. **RAK**

Powiat pilski

Lekcja z historii:

W początkowym okresie najwazniejszym grodem ziemi pilskiej było Ujście, które w XIII wieku stało się nawet stolicą księstwa. Okolice Piły do XVI wieku były mało zaludnione. Według dokumentów źródłowych starostwo ujsko-pilskie powstało prawdopodobnie na przełomie XIV i XV w. W latach 1946-1951 i ponownie od 1 stycznia 1999 roku Piła była stolicą powiatu. Jako jedno z trzech byłych miast wojewódzkich Piła nie stała się (po reformie samorządowej) miastem na prawach powiatu (pozostałe dwa to Ciechanów i Sieradz).

Powiat pilski w liczbach:

- powierzchnia – 1268 km²
- liczba ludności – 137 570
- gęstość zaludnienia – 108,4 os./km²
- mieszkańcy miast – 64,6 proc.
- mieszkańcy wsi – 35,4 proc.

Ciekawostki:

- Muzeum Kultury Ludowej w Osieku zajmuje 13 hektarów powierzchni z wsią odtworzoną w układzie owalnym. Pokazane jest w nim 28 budynków (mieszkalnych, gospodarczych i przemysłowych), z których najstarszy pochodzi z XVIII wieku, a najmłodszy z początku XX w.
- Sanktuarium w Łobżeniczy to najstarsze miejsce kultury maryjnej w Polsce. Ma bardzo interesującą historię. W 1079 roku pasterzowi pasącemu bydło na terenie dzisiejszej świątyni objawiła się Matka Boża trzymająca Dzieciątko.

Sąsiednie powiaty:

- złotowski
- wągrowiecki
- chodzieski
- czarnkowsko-trzcianecki
- walecki (zachodniopomorskie)
- sępoleński (kujawsko-pomorskie)
- nakielski (kujawsko-pomorskie)

Postawili na ekologię w Dolinie Noteci

Kilkadziesiąt milionów złotych w ochronę Noteci zainwestowało 8 gmin z północnej Wielkopolski. Dzięki rozbudowanej sieci kanalizacji i oczyszczalniom ścieków ocalono najpiękniejsze walory przyrodnicze tej części regionu.

Proekologiczny projekt ochrony wód zlewni rzeki Notec zrealizowano w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. W całym przedsięwzięciu uczestniczyło aż 8 sąsiednich nadnoteckich gmin: Lubasz, Wyrzysk, Białośliwie, Ujście, Krajenka, Szamocin, Miasteczko Krajeńskie i Czarnków.

Wartość zadania przekroczyła 80 mln zł, z czego około 34 mln zainwestowano w Wyrzysku, Białośliwiu, Łobżeniczy i Miasteczku Krajeńskim, tj. w czterech gminach z powiatu pilskiego. Co

FOT. P. RATAJCZAK

Ekologiczne inwestycje nad Notecią chronią walory przyrodnicze tej części regionu.

udało się wykonać? Dziesiątki kilometrów kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami, przykanalikami, kolektorami tłoczonymi, przepompowniami i punktami tłoczonymi. Ten system umożliwia odbiór i oczyszczanie większości ście-

ków powstających w okolicy, zapobiegając w ten sposób zanieczyszczeniom wód i skażeniu gruntu.

Projekt, chroniący walory przyrodnicze tej części województwa, wpisano na listę kluczowych przedsięwzięć.

Umożliwił on poprawę warunków życia mieszkańców, dając jednocześnie szansę na cywilizacyjny skok tym niewielkim gminom. Bez przychylności samorządu województwa i wsparcia z Brukseli lokalne samorządy nigdy

nie byłyby w stanie pobrać tak znaczącej infrastruktury.

Imponujące są też nakłady na budowę i remonty dróg wojewódzkich na terenie powiatu pilskiego. Przez minioną dekadę Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu zainwestował w odnowę 60 km miejscowych tras niemal 91 mln zł.

Fundusze unijne zainwestowano też m.in. w budowę przystani rzecznej i promenady w Ujściu, w rozwój pilskiego inkubatora przedsiębiorczości, a także w remont i modernizację sal bloku operacyjnego Szpitala Specjalistycznego w Pile oraz zakup nowoczesnego sprzętu medycznego dla tej placówki.

Przy wsparciu samorządu województwa przeprowadzono też wiele inwestycji budowlanych i remonty obiektów sportowych (boiska i sale gimnastyczne). **RAK**

Obrazy nie muszą być grzeczne

Jakie intrygujące, wielkopolskie historie opowiedziano na zdjęciach w 2017 roku?

Dariusz Madziński, pasjonat fotografii z Piły, otrzymał nagrodę Grand Prix 18. edycji konkursu fotograficznego „Wielkopolska Press Photo”, organizowanego co roku przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Zdjęcie „Bez tytułu”, zrobione podczas ostatniego festiwalu Woodstock, przedstawia kilku młodych mężczyzn z różnych środowisk w trakcie bardzo swobodnych czynności wśród góry śmieci w lesie.

– Jestem bardzo zadowolona, że wielkopolscy fotoreporterzy nie są grzeczni, że się nie boją mówić swoimi zdjęciami o ważnych sprawach, nie zawsze przyjemnych – komentuje dokumentalistka z Gdańska Renata Dąbrowska, przewodnicząca jury.

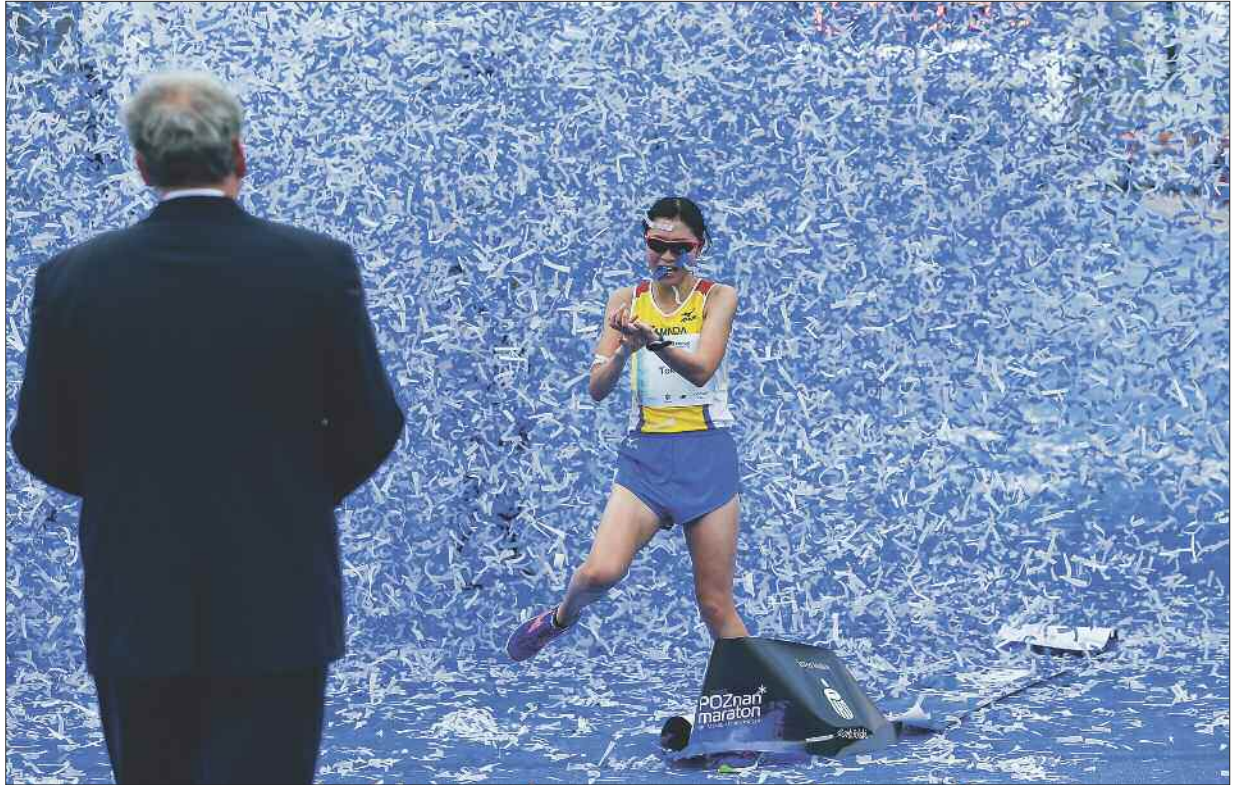
– Fotografia prasowa nie jest od tego, by wprawiać nas w dobry nastrój – dodaje fotoreporter Mariusz Forecki.

Co te zdjęcia mówią o nas? Co uchwycił obiektyw aparatu w 2017 roku? Jakie wielkopolskie historie opowiedziano za pomocą zdjęć?

Na łamach „Monitora Wielkopolskiego” (sprawującego od kilku lat patronat medialny nad wydarzeniem) prezentujemy kilka docenionych przez jury obrazów. Pozostałe zdjęcia i nazwiska laureatów dostępne są na stronie internetowej www.wbp.poznan.pl w zakładce „fotografia”. Z kolei specjalną, konkursową wystawę będzie można obejrzeć w wybranych ośrodkach kultury i bibliotekach w ramach tzw. objazdowej galerii wielkopolskiej fotografii.

Do tegorocznej rywalizacji w pięciu kategoriach tematycznych (człowiek i jego pasje, życie codzienne, wydarzenia, sport, przyroda i ekologia) zgłoszono 1343 zdjęcia wykonane przez 76 autorów. To więcej niż w ubiegłym roku.

RAK

Przemysław Szyszka „Zwycięstwo”.

Paweł Jaskółka „Wielka nadzieja”.

Łukasz Gdak „Przewodzka na Śródkę”.

Jakub Kaczmarczyk „Światy równoległe”.

Marek Lapis „Protest Song”.

Unia jest jak weekend

Zwycięzcy konkursu „Rozważania nad Europą” przekazali w Brukseli swoje przesłanie.

Dla nas Unia Europejska jest jak weekend – po prostu nie wyobrażamy sobie bez niej naszego życia. To jedno ze zdań z „Listu do Unii Europejskiej”, który przedstawicielom instytucji UE przekazali uczniowie Zespołu Szkół im. Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Krzyżu Wielkopolskim. To oni, jako zwycięzcy zorganizowanego przez marszałka Marka Woźniaka, a odbywającego się pod honorowym patronatem Komisji Europejskiej, konkursu „Rozważania nad Europą” gościli w nagrodę od 29 listopada do 1 grudnia w Brukseli.

– Pierwszy raz usłyszałem takie porównanie UE do weekendu – nie ukrywał zaskoczenia podczas spotkania z uczniami przewodniczący Europejskiego Komitetu Regionów Karl-Heinz Lambertz. – To miłe porównanie, bo weekend jest czymś, na co człowiek się cieszy. Obawiam się jednak, że jesteśmy jeszcze daleko od takiego ideału, dlatego wszyscy, także wy – młodzi, musimy tłumaczyć, że Europa potrzebuje współpracy państw, bo żadne w pojedynkę nie poradzi sobie z najważniejszymi wyzwaniami współczesności.

FOT. A. BOIŃSKI

Na zaproszenie marszałka Marka Woźniaka Szymon Bukowski w imieniu uczniów z Krzyża Wielkopolskiego przedstawił refleksje młodych na sesji Europejskiego Komitetu Regionów. Więcej zdjęć w galerii na: www.monitorwielkopolski.pl.

Młodzi Wielkopolanie o swoich przemyśleniach rozmawiali też w Brukseli z europosem Janem Olbrychtem oraz z marszałkiem Markiem Woźniakiem.

– Byłem pod wrażeniem tego listu, który z jednej strony pokazuje, że młodzież docenia korzyści wynikające z członkostwa w Unii, ale ma też swoje zastrzeżenia. Jest to bardzo odpowiedzialna postawa – mówił Marek Woźniak.

Podczas spotkania z marszałkiem uczniowie mówili o swoich obawach związanych z funkcjonowaniem UE, m.in. o braku poczucia bezpieczeństwa, brecxitie, nierównościach w rozwoju państw.

Bezprecedensowym wydarzeniem było to, że młodzi Wielkopolanie mogli zaprezentować swoje przemyślenia podczas sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów. Ich przedstawiciel Szymon Bu-

kowski przedstawił samorządowcom z wszystkich państw UE najważniejsze tezy „Listu do Unii Europejskiej” z mównicy, z której przemawiają zazwyczaj jedynie najważniejsi goście sesji KR.

Przypomnijmy, że w ramach konkursu o nagrodę marszałka województwa wielkopolskiego na najlepszą debatę „Rozważania nad Europą” w szkołach licealnych, zawodowych i technicznych naszego regionu odbyły się dyskusje

dotyczące UE, jej przyszłości oraz jej wpływu na życie obywateli. W pierwszym etapie zespoły uczniów pod kierunkiem nauczycieli oraz przy zaangażowaniu lokalnej społeczności przeprowadziły debatę pod tytułowym hasłem. Drugi etap polegał na przygotowaniu pisemnego podsumowania w formie „Listu do Unii Europejskiej”, w oparciu o wnioski wynikające z dyskusji. **ABO**

Nowy partner

Rumuński okręg Sibiu ma stać się kolejnym europejskim regionem, z którym Wielkopolska nawiąże oficjalną współpracę.

Podczas listopadowej sesji sejmik przyjął uchwałę w sprawie projektu porozumienia o współpracy między Wielkopolską a okręgiem Sibiu w Rumunii. Zostanie ono podpisane po uzyskaniu akceptacji MSZ.

Jak podkreślił przewodniczący sejmikowej Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Mikołaj Grzyb, to właśnie niedawna wizyta członków tej komisji w rumuńskim okręgu zapoczątkowała kontakty między obu regionami. **ABO**

O rynku pracy

FOT. ARCHIWUM

Spotkanie w Tarnopolu.

Wielkopolscy samorządowcy, przedsiębiorcy i specjaliści od rynku pracy gościli we Lwowie i w Tarnopolu.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak, któremu towarzyszyli przedstawiciele Wielkopolskiego Związku Pracodawców „Lewiatan” oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, odwiedził w dniach 20-22 listopada obwody lwowski i tarnopolski na zachodniej Ukrainie.

Celem wizyty było nawiązanie kontaktów między instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pracodawców z Wielkopolski i zachodniej Ukrainy w kontekście narastającego zjawiska migracji zarobkowej. Jak podkreślano, do końca roku liczba obywateli ukraińskich pracujących w naszym województwie może osiągnąć poziom 200 tysięcy. **ABO**

Z Kolumbii

W dniach 5-6 listopada gościł w Wielkopolsce ambasador Republiki Kolumbii w RP Javier Darío Higuera.

W Poznaniu dyplomata spotkał się z marszałkiem Markiem Woźniakiem. Podczas rozmowy jako potencjalne sfery współpracy wskazano rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, kontakty między instytucjami akademickimi i naukowymi oraz rozwój wymiany w sferze kultury.

Marek Woźniak oraz Javier Darío Higuera wzięli również udział w koncercie Baletu Folklorystycznego z Antioquii w Centrum Kultury i Sztuki „Oskard” w Koninie. **ABO**

Święty znów w Brukseli

Już po raz ósmy w sercu UE odbyła się impreza promująca nasz region – Dzień Świętego Marcina.

21 listopada do siedziby Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli przybyło ponad czterystu gości, w tym posłowie do Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele Komisji Europejskiej, Europejskiego Komitetu Regionów oraz korpusu dyplomatycznego.

– Mam nadzieję, że nasze regionalne specjalności oraz słynne rogalie świętomarciańskie przyniosą państwu na chwilę do Wielkopolski. A zdecydowanie warto, bo to nie tylko przepyszne jedzenie, ale także bogata kultura i długa historia – przywitał gości wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Nasze święto na dobre zakorzeniło się już w tradycji brukselskiej, ale cieszę się, że wiele osób, które chcą poznać bliżej kulturę i tradycję Wielkopolski, bierze udział w wydarzeniu po raz pierwszy.

Główną atrakcją wieczoru były rogalie świętomarciańskie, wypiekane na miejscu przez wielkopolskich cukierników.

FOT. KOBUSART

Wśród gości, których przywitał wicemarszałek Krzysztof Grabowski byli m.in. komisarz Elżbieta Bieńkowska i europoseł Andrzej Grzyb.

O przybliżenie gościom regionalnych specjalności zadbała Lokalna Grupa Działania „Wrota Wielkopolski” z powiatu kępińskiego. Zaprezentowała tradycyjne wędliny, sery, grzyby, nalewki, soki naturalne. Smakowały zwłaszcza gęsina oraz kieł-

basa biała parzona, która w tym roku została wpisana na europejską listę produktów o chronionym oznaczeniu geograficznym (to piąty specjalność z Wielkopolski z takim certyfikatem; pierwszy był oczywiście rogal świętomarciański). **ABO**

Korytarzem do Europy

W dniach 28-29 listopada w Poznaniu, z udziałem m.in. wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka, dyskutowano o koncepcji korytarza transportowych TEN-T Bałtyk-Adriatyk i Morze Północne-Bałtyk.

Stolica Wielkopolski została wybrana przez Komisję Europejską na miejsce posiedzenia (jego współorganizatorem był samorząd województwa) jako ośrodek położony na przecięciu dwóch międzynarodowych korytarzy transportowych i interesujący przykład dużego węzła miejskiego. Przez nasz region przebiegają korytarze Bałtyk-Adriatyk i Morze Północne-Bałtyk. Do pierwszego należy m.in. linia kolejowa nr E59 na odcinku Krzyż-Rawicz, a do drugiego linia E20 od Zbąszczyń do Kłodawy, a także autostrada A2.

– To pierwsze w historii istnienia korytarza TEN-T wspólne spotkanie zespołu roboczego Komisji Europejskiej zorganizowane poza jej siedzibą – podkreślał wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – W Poznaniu koncentruje się regionalny ruch kolejowy, drogowy, lotniczy i intermodalny.

Tutaj krzyżują się duże potoki pasażerów i towarów.

– To dobre miejsce, by rozmawiać o transporcie, o jego możliwościach i ograniczeniach – dodała Catherine Trautmann, koordynator korytarza Morze Północne-Bałtyk.

W poznańskim spotkaniu wzięło udział trzydziestu uczestników z kilkunastu europejskich miast i regionów oraz przedstawiciele PKP i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Debatowano m.in. o możliwościach poprawy infrastruktury transportowej w tzw. wąskich gardłach.

– Jeśli korytarz komunikacyjny ma być sprawny, to trzeba wyeliminować miejsca, które na to nie pozwalają. Z perspektywy Wielkopolski należy wymienić np. problemy związane z realizacją planowanej drogi ekspresowej S11 oraz zwiększenie przepustowości pociągów w obrębie poznańskiego węzła kolejowego – zauważył Wojciech Jankowiak.

29 listopada uczestnicy spotkania pojechali szynobusem z poznańskiego dworca PKP do Swarzędza, do terminalu kontenerowego CLIP Logistics. **RAK**

Pamięci kryptologów

FOT. Z. A. BOJNSKI

Exemplarz Enigmy – tajniki jej funkcjonowania jako pierwszy odkryli poznańscy matematycy.

Samorząd województwa wspiera kolejne działania przywracające pamięć o związanych z Poznaniem kryptologach – pogromcach niemieckiej maszyny szyfrującej.

Enigma – nad złamaniem kodów tej niemieckiej maszyny szyfrującej trudziły się wywiady wielu państw. Aliantom udało się przechrzcić przeciwników w znacznym stopniu dzięki przekazanej im przez Polaków wiedzy, będącej wynikiem pracy poznańskich matematyków.

Przez lata o dokonaniach Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Żygalskiego, które pozwoliły skrócić II wojnę światową i uratować wiele ludzkich istnień, świat milczał. To „zapomniane zwycięstwo” od dekady stara się przywrócić powszechnej świadomości samorząd województwa. Wśród inicjatyw podejmowanych przez władze regionu przełomową okazała się decyzja o sfinansowaniu i przygotowaniu mobilnej wystawy, poświęconej polskim pogromcom Enigmy, która mogła być zaprezentowana w różnych miejscach Europy. W ten sposób, w 2010 roku, powstała (najpierw anglojęzyczna) prezentacja „Enigma. Decipher Victory”. W sumie, w różnych wersjach językowych, pokazano ją już w wielu krajach Europy i Ameryki Północnej.

– Jako samorząd województwa zrobiliśmy w Polsce najwięcej, by przywracać pamięć o naszych kryptologach – mówi marszałek Marek Woźniak. – Dlatego nie mieliśmy wątpliwości, że potrzebne jest wykonanie kolejnego kro-

ku i dofinansowanie w trybie pozakonkursowym budowy muzeum.

13 listopada w UMWW marszałek Marek Woźniak i zastępca prezydenta miasta Mariusz Wiśniewski podpisali umowę na dofinansowanie kwotą ponad 10 mln zł z WRPO 2014+ projektu pn. „Muzeum Enigmy w Poznaniu”. Warte 15 mln zł przedsięwzięcie zakłada utworzenie interaktywnej stałej ekspozycji w dawnym Collegium Historicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przy ul. Św. Marcin, gdzie do wybuchu II wojny światowej zlokalizowana była filia Biura Szyfrów Sztabu Głównego Wojska Polskiego.

Z kolei 20 listopada w poznańskiej Concordia Design odbyła się konferencja podsumowująca projekt poświęcony upowszechnianiu wiedzy o dokonaniach trójki poznańskich matematyków. Była to inicjatywa samorządu województwa, dofinansowana przez polski MSZ. Wydarzeniu towarzyszyło podpisanie deklaracji o współpracy samorządów i instytucji uczestniczących w projekcie. Oprócz województwa wielkopolskiego wolę kontynuowania współpracy zmieniającej do propagowania wiedzy o wielkich polskich kryptologach, ich nauczycielach i współpracownikach wyraziły: miasto Bydgoszcz, miasto Cieszyń, miasto i gmina Pobiedziska, miasto Poznań, miasto Sosnowiec, powiat szamotulski, miasto i gmina Szamotuły, powiat wyszkowski, gmina Wyszki oraz Samodzielne Koło Terenowe nr 5 Społecznego Towarzystwa Oświatowego. **ABO**

Wystawa „Enigma. Odszyfrować zwycięstwo” to najbardziej spektakularny wkład samorządu województwa w popularyzowanie tej historii.

Powstańczy fyrtel

W rejonie kilku poznańskich ulic znajdziemy miejsca związane z wydarzeniami z przełomu lat 1918-1919.

Już za rok będziemy obchodzić setną rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Przygotowywane są okolicznościowe publikacje, wydarzenia – często łączone z obchodami identycznej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Jednak specyfika Poznania i Wielkopolski w owym czasie wymaga określonych form upamiętnienia, z wykorzystaniem miejsc, które szczególnie związały się z wydarzeniami przełomu lat 1918-1919.

W centrum Poznania znajduje się rejon w wyjątkowy sposób związany z Powstaniem Wielkopolskim. Tam, wieczorem 26 grudnia 1918 roku, powitano Ignacego Jana Paderewskiego, tam doszło do pierwszych walk i tam w okresie istnienia wielkopolskiego państwa powstańczego (do uprawomocnienia postanowień traktatu wersalskiego w styczniu 1920 roku) odbywały się najważniejsze uroczystości wolnego Poznania. Topograficznie to rejon ograniczony od północy wylotem Alei Karola Marcinkowskiego do ulicy Solnej, od południa ulicą Święty Marcin, od zachodu okolicą Teatru Polskiego przy ulicy 27 Grudnia, od wschodu zaś – kościołem oo. Franciszkanów na Wzgórzu Przemysła. Centralnym punktem jest plac Wolności, z hotelem Bazar.

Dwa hotele

Chronologicznie z tematyką powstańczą najpierw związana była kamienica przy ulicy Święty Marcin 75, naprzeciwko wylotu ulicy Gwarnej. Pod koniec 1918 roku w tym domu, w pomieszczeniach po dawnym niemieckim hotelu, ulokowano biura Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej; tam też była administracyjna centrala Polskiego Sejmu Dzielnicowego 3-5 grudnia. Późnym popołudniem 27 grudnia 1918 roku uczestnicy słynnego pochodu szowinistów niemieckich zdemolowali pomieszczenia komisariatu. Po latach, 10 grudnia 1988 roku przy wejściu do budynku odsłonięto pamiątkową tablicę.

Opodal, w kamienicy pod numerem 71 od 28 grudnia 1918 r. do 18 stycznia następnego roku, również w hotelu, ale polskim – Royal, działało Dowództwo Główne wojsk powstańczych, kierowane przez majora Stanisława Taczaka. Tam również 1 lutego 1979 roku odsłonięto tablicę. Z punktu widzenia polityczno-wojskowego było to znakomite rozwiązanie: władza polityczna

sąsiedowała z dowództwem wojska.

Legenda szturm

Ulice: Gwarna, 27 Grudnia, zachodnia i północna strona placu Wolności oraz Aleje Marcinkowskiego aż do poczty – to końcowa trasa pochodu szowinistów niemieckich z 27 grudnia 1918 roku. Nieco dalej, nad wylotem alei w ulicę Solną, górował pomnik cesarza Wilhelma I.

Narożnik ulic 27 Grudnia i Franciszka Ratajczaka zajmował zabytkowy gmach Prezydium Policji, pamiętający I połowę XIX wieku, wciąż rozbudowywany, miejsce pierwszego osadzenia polskich spiskowców z 1846 roku. Wieczorem w dniu wybuchu powsta-

tutaj właśnie demonstracja Niemców miała pokazać artyście, kto naprawdę rządzi w Poznaniu. Przed hotelem też padły pierwsze strzały Powstania Wielkopolskiego. Na narożniku budynku widnieje zrekonstruowana, piękna, oryginalna tablica poświęcona Paderewskiemu, z 1928 roku. Na sąsiednim budynku dawnego Muzeum Fryderykowskiego (stary gmach Muzeum Narodowego) jest skromna tablica poświęcona S. Taczakowi i J. Dowborowi-Muśnickiemu.

I wreszcie sam plac Wolności, do 1919 roku Wilhelmski. W założeniu miało być to (i było) miejsce uroczystości, a także plac alarmowy pruskiego garnizonu miasta. Niemcy zlokalizowali tam dwa pomniki: Lwa Nachodu, upa-

czeniu Odwachu. Rozważano kilka miejsc: budynek dawnego, przedwojennego muzeum przy narożniku ulic F. Ratajczaka i Powstańców Wielkopolskich, okolice pomnika Powstańców Wielkopolskich, jedno ze skrzydeł dawnych koszar 6. Pułku Grenadierów przy ulicy Bukowskiej (moim zdaniem najlepsze, najsilniej związane z powstaniem), teren lodowiska „Bogdanka”, obszar gazowni; pomysł z terenem starej rzeźni przy Garbarach, z oczywistych względów, od razu przestał być aktualny.

Jakiś czas temu zrodziła się koncepcja postawienia nowego budynku w miejscu po gmachu Prezydium Policji przy ul. F. Ratajczaka. Jest to znakomity pomysł, ale pod określonym warunkiem: musi być odtworzona dawna sylwetka tego budynku z 1918 roku. Natomiast to, co będzie wewnątrz – może być przedmiotem analiz specjalistów. Podobną metodę zastosowano w Warszawie, przy okazji odbudowy ratusza (pałacu Jabłonowskich) przy placu Teatralnym: za zrekonstruowaną sylwetką budynku kryje się bardzo nowoczesne wnętrze. Ale historycznego obrazu placu nie naruszono.

Jest jeszcze jeden obszar doskonale nadający się na symboliczne zamknięcie historycznego rejonu. W miejscu dzisiejszego placu zabaw przy ulicy Solnej do 1945 roku stał gmach Dowództwa Okręgu Korpusu nr VII, do czasu odzyskania niepodległości – V Korpusu Armijnego. Przed głównym wejściem stał masywny pomnik cesarza Wilhelma I, który zamykał perspektywę Alei Marcinkowskiego. Wydaje się, że dziś byłoby to znakomite miejsce na wspólny, naturalny wielkością i formą, pomnik kolejnych dowódców wojsk powstańczych: majora Stanisława Taczaka i generała Józefa Dowbora-Muśnickiego. Ale niech nie stoją sztywno, a dumnie, wzajemnie przekazują sobie dowództwo przy studiowaniu mapy: co jeden chwalebnie zaczął, drugi fachowo kontynuował. Dodajmy, że stojący tam niegdyś gmach dowództwa niemieckiego od połowy stycznia 1919 roku był siedzibą Dowództwa Głównego Sił Zbrojnych w byłym zaborze pruskim. Byłdwaj oficerowie znów znaleźliby się w miejscu pełnienia służby.

Powstańczy fyrtel w centrum Poznania. Jeden z nielicznych takich w kraju.

Marek Rezler

FOT. Z. A. BOJNSKI

Plac Wolności i widoczny w tle hotel Bazar to miejsca bardzo związane z Powstaniem Wielkopolskim.

nia doszło do intensywnej wymiany ognia wokół tego budynku. Bardzo wcześnie powstała legenda szturm gmachu Prezydium Policji, zainscenizowanego w 1924 roku w filmie „Odrodzona Polska”, skorygowana dopiero w latach 70. XX wieku. Jednak faktem jest, że w tym miejscu poległ Franciszek Ratajczak, pierwsza ofiara powstania na ulicach miasta. Poświęcona mu tablica początkowo wisiała na budynku Prezydium Policji, a po wojnie, ponieważ budynek ten (przez pewien czas miejsce męczeństwa patriotów) został rozebrany – w nowej formie została umieszczona po drugiej stronie skrzyżowania.

Plac i Bazar

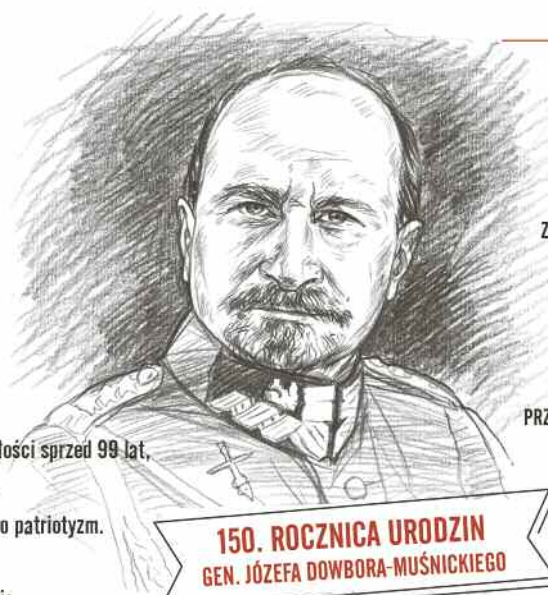
Budynek Bazaru niewątpliwie jest swoistym centrum tradycji powstańczej. Tutaj, w przeddzień wybuchu powstania, zamieszkał Ignacy Paderewski z oficerami misji koalicyjnej, tu z okna nad wejściem wygłosił przemówienie do zgromadzonych mieszkańców miasta. W południe następnego dnia przed Bazarem przeszedł pochód dzieci na cześć mistrza, wieczorem zaś

miętniącego żołnierzy z Poznańskiego poległych w 1866 roku, oraz cesarza Fryderyka III. To miejsce ze względów wojskowych zawsze było dla nich ważne. Podobną rolę plac Wolności odegrał po wybuchu powstania. W południe 26 stycznia 1919 roku odbyła się tu uroczystość zaprzysiężenia Armii Wielkopolskiej. Potem na placu Wolności odbywało się wiele deflad i ceremonii wojskowych, przyjmowania misji zagranicznych, a w dwudziestolecie międzywojennym – manifestacji patriotycznych. Zaraz obok był dawny pałac Radolińskich, za lat cesarskich i pewien czas w polskich – siedziba Komendy Miasta. Tam odbierano deflady wojskowe. Dziś jest w tym miejscu nowy budynek banku.

Gdzie muzeum?

Tematem od wielu miesięcy często podnoszonym w prasie i wśród osób zainteresowanych dziejami Powstania Wielkopolskiego jest lokalizacja nowego muzeum poświęconego temu wydarzeniu wobec ciasnoty panującej w pomiesz-

**150. ROCZNICA URODZIN
GEN. JÓZEFA DOWBORA-MUŚNICKIEGO**

Szanowni Państwo,
bądźmy razem - my, współcześni Wielkopolanie,
dumni spadkobiercy architektów polskiej niepodległości sprzed 99 lat,
zwycięskich Powstańców Wielkopolskich 1918/1919.
Nie to jest najważniejsze, jak definiujemy dziś słowo patriotyzm.
To nasze czyny są ważne.
I ważna jest pamięć o naszym wspólnym dziedzictwie,
źródle dumy i ogromnym zobowiązaniu.
Powstanie Wielkopolskie jest wciąż aktualnym i mocnym przesłaniem
kierowanym do nas wszystkich.
Nasi przodkowie pokazali, że wolność jest warta ofiary życia
dla dobrej, wspólnej przyszłości następnych pokoleń.
My wciąż uczymy się, jak ją rozumieć, cenić i pielęgnować.
27 grudnia oddajmy hołd naszym wielkopolskim Bohaterom,
którzy ją wywalczyli dla nas!

M. Woźniak

Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

27 GRUDNIA 2017, POZNAŃ

- 10.15
ZŁOŻENIE WIĄZANEK NA MOGILE GENERAŁA
STANISŁAWA TACZAKA
CMENTARZ ZASŁUŻONYCH WIELKOPOLAN
- 11.00
UROCZYSTOŚCI I ZŁOŻENIE WIĄZANEK
PRZY POMNIKU POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
PRZEMARSZ DO FARY POZNAŃSKIEJ
- 12.45
MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
FARA POZNAŃSKA
- 16.00
OBÓZ POWSTAŃCZY
PLAC WOLNOŚCI

28 GRUDNIA 2017, WARSZAWA

- 12.00
MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
KOŚCIÓŁ OO. DOMINIKANÓW, UL. FRETA 10
- BEZPOŚREDNIO PO MSZY ŚWIĘTEJ
ZŁOŻENIE WIĄZANEK PRZY GROBIE
NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA
PLAC MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
- 14.30
UROCZYSTOŚCI I ZŁOŻENIE WIĄZANEK
NA CMENTARZU WOJSKOWYM
UL. POWĄŻKOWSKA 43/45

WWW.27GRUDNIA.PL

ORGANIZATOR:
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

WSPÓLORGANIZATOR:
Towarzystwo Pamięci Powstańców
Wielkopolskiego 1918/1919

PROMOCJA

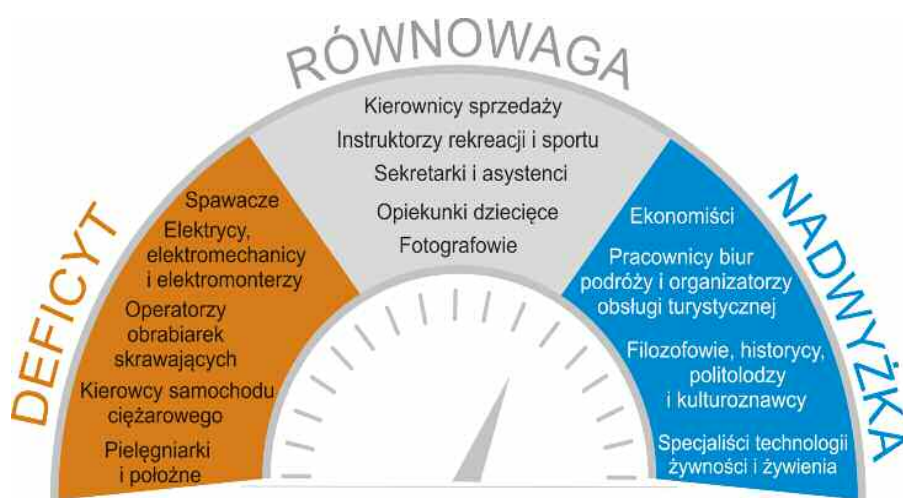
Barometr zawodów – kto znajdzie pracę w Wielkopolsce?

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zakończył III edycję badania „barometr zawodów”, która pozwoliła oszacować zapotrzebowanie na zawody i kwalifikacje na poziomie lokalnym w 2018 roku.

Wielkopolski rynek pracy, podobnie jak w innych regionach, doświadcza problemów związanych z brakiem kadr w wielu obszarach zawodowych, wynikających m.in. z kurczenia się zasobów pracy. Te trudności skutkują wydłużaniem czasu potrzebnego na zaspokojenie wakatów.

Wyniki tegorocznego „barometru” identyfikują na poziomie regionu o trzy zawody deficytowe więcej niż w II edycji badania. Poszukiwani będą zarówno wykwalifikowani pracownicy, robotnicy wykonujący prace proste, fizyczne, jak i specjaliści w rozwijających się branżach.

Niedobory pracowników odczuje branża budowlana, w której brakuje: betoniarzy, zbrojarzy, brukarzy, cieśli i stolarzy budowlanych, dekarzy i blacharzy budowlanych, murarzy i tynkarzy. Będzie brakowało monterów instalacji budowlanych, monterów kon-

strukcji metalowych, pracowników robót wykończeniowych w budownictwie i robotników budowlanych. Te niedobory coraz częściej uzupełniane są przez cudzoziemców.

Podobnie jak rok wcześniej, trudna sytuacja kadrowa wystąpi w branży usług medycznych. Utrzymają się problemy z pozyskaniem lekarzy, głównie specjalistów, wykwalifikowanych pielęgniarek i położnych czy opiekunów osoby starszej lub niepełnospraw-

nej. Poszukiwani będą również samodzielni księgowi, jednak oferty dostępne na rynku kierowane są głównie do osób z doświadczeniem zawodowym i biegłą znajomością bieżących przepisów. Trudniej pozyskać będzie pracowników ds. rachunkowości i księgowości.

Wyzwaniem dla dzisiejszego rynku pracy jest zaspokojenie kadr dla branży TSL (transport, spedycja, logistyka) oraz branży IT. Dynamiczny rozwój tych sektorów wymaga nadal prio-

rytetowego traktowania ich potrzeb i poszukiwania rozwiązań mogących wesprzeć przedsiębiorców w ich problemach rekrutacyjnych.

W zawodach deficytowych, takich jak kierowcy samochodów ciężarowych, spedytorzy, logistycy czy magazynierzy, pracodawcy wymagają dobrze wykwalifikowanej kadry, z doświadczeniem zawodowym, ze znajomością języków obcych i systemów informatycznych oraz szeregiem uprawnień.

Odpowiednio wykwalifikowanych pracowników będzie poszukiwała również branża handlowa. W deficycie utrzymają się sprzedawcy i kasjerzy. Pomimo że branża ekspansję wzrostu ma już za sobą, to nadal występuje duża rotacja pracowników, wynikająca ze stosunkowo niskich wynagrodzeń, mało atrakcyjnych godzin pracy czy otrzymywanych świadczeń w ramach programów socjalnych.

Niedobory pracowników są efektem starzenia się kadr, brakiem ich zastępowalności, niechęci młodzieży do podjęcia nauki w szkołach zawodowych lub niechęci do podjęcia zatrudnienia w już wyuczonym zawodzie. Pracodawcy odczuwają od potencjalnych pracowników wiedzy, kompetencji i zaangażowania w powierzone zadania. Z kolei powodem tego, że oferty pozostają nieobsadzone, jest często ich mała atrakcyjność, głównie finansowa.

Eksperti zdefiniowali również zawody charakteryzujące się niewielkim zapotrzebowaniem pracodawców. W przypadku ekonomistów nadwyżka dotyczy przede wszystkim kadr

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W POZNANIU

wykształconych na poziomie średnim (technik ekonomista), jednak zawód ten jest stosunkowo łatwy do adaptacji na inne stanowiska pracy, a absolwenci tego kierunku są chętnie pozyskiwani przez pracodawców.

Popularnymi kierunkami kształcenia, nieprzekładającymi się na wielkość zapotrzebowania na kadry, są technologia żywności i żywienia oraz turystyka. Nadprodukcja absolwentów powoduje nadwyżkę podaży pracy, a z powodu braku ofert perspektywy zatrudnienia są kiepskie. Z tego samego powodu niewielkie szanse na zatrudnienie w wyuczonym zawodzie będą mieli filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy.

Ze szczegółowymi wynikami badania można zapoznać się w serwisie internetowym www.barometrzwawodow.pl, gdzie znajdą państwo m.in. prognozy, plakaty oraz wersję elektroniczną publikacji.

Zmieniamy Wielkopolskę

Magazyn o dotacjach unijnych w każdy poniedziałek
o 17.50 w TV Asta oraz w każdą środę o 17.40 w TVP Poznań

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

www.wrpo.wielkopolskie.pl

Wsparcie psychologiczne w powiatach

W Wielkopolsce, jako pierwszym regionie w kraju, ogłoszono konkurs o dotacje na utworzenie środowiskowych centrów zdrowia psychicznego.

To będzie duża pomoc w leczeniu osób chorych psychicznie – centra będą działać w każdym powiecie, siedem dni w tygodniu, przez całą dobę. Pieniądze na powstanie takich placówek będą pochodziły z WRPO 2014+. Przyjmowanie wniosków potrwa do 22 lutego 2018 roku.

Najpierw diagnoza

Chociaż choroby psychiczne są problemem społecznym, to dostęp do poradni zdrowia psychicznego jest ograniczony (w wielu miejscach nie ma go wcale). Statystyki są nieubłagane: co czwarty dorosły Polak ma problemy psychiczne (około 8 mln osób). Gdyby do tego doliczyć dzieci wymagające interwencji psychologa, to liczba potrzebujących wzrosłaby nawet do 12 mln.

W samej Wielkopolsce 8 proc. dzieci i młodzieży potrzebuje pomocy psychiatrycznej (ponad 667 tys. osób), a system publicznych usług psychiatrycznych obejmuje zaledwie jedną czwartą tej grupy. Pozostali leczą się prywatnie (co jest ogromnie kosztowne) albo nie są leczeni wcale. Istotną barierą jest też brak swobodnego dostępu do lekarza (zwłaszcza lekarzy psychiatrów) oraz strach przed opinią społeczną.

Zaburzenia psychiczne ciągle uchodzą za wstydliwą chorobę, toteż dotknięci nimi ludzie często nie zgłaszają się do le-

10 listopada wicemarszałek Wojciech Jankowiak przewodniczył spotkaniu na temat możliwości tworzenia środowiskowych centrów zdrowia psychicznego. Wzięli w nim udział eksperci, samorządowcy, dyrektorzy szpitali, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

karzy albo – zwłaszcza w mniejszych miejscowościach – nie mają takiej możliwości, a także czasu na wielomiesięczne czekanie na wizytę. A w wielu przypadkach nie jest wcale potrzebny pobyt w szpitalu psychiatrycznym, lecz inne miejsca i formy pomocy, natychmiastowej i konkretnej.

Później recepta

Ta sytuacja może się zmienić. Rozwiązaniem ma być deinstytucjonalizacja usług świadczonych w środowisku. Chodzi o to, aby dzięki środowiskowym

centrom zdrowia psychicznego (ŚCZP, które mają powstawać w powiatach) zapewnić osobom z zaburzeniami psychicznymi dostęp do różnych form leczenia, ale także opieki i pomocy pozwalającej wrócić do zdrowia w rodzinie, wśród znajomych, sąsiadów. Dzisiaj najczęściej jest tak, że chory po leczeniu szpitalnym przy braku systemowego wsparcia, opuszczając placówkę leczniczą, najczęściej nadal tkwi w izolacji, a ta pogarsza jego stan zdrowia. Tym samym powrót do pełni sił, do odgrywania ról społecznych i rodzinnych jest utrudniony.

Dlatego środowiskowe centra zdrowia psychicznego skoncentrują tę pomoc na wskazanych potrzebach. Chodzi o to, aby człowiek otrzymywał kompleksową pomoc, od momentu kryzysu do momentu powrotu do normalnego życia. Dzisiaj rzadko kto pyta, czego od życia chce sam chorujący, w którym kierunku chce podążać.

29 grudnia rozpocznie się przyjmowanie wniosków w konkursie na tworzenie środowiskowych centrów zdrowia psychicznego (poddziałanie 7.2.2). Dzięki dotacji z WRPO 2014+ takie miejsca będą mogły powstać w każdym powiecie: na ich utworzenie przeznaczono blisko 100 mln zł. O środki mogą ubiegać się podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy i ich jednostki organizacyjne, a także podmioty lecznicze.

Istotne jest, że usługi medyczne mogą świadczyć jedynie podmioty lecznicze. Co ważne, jeśli same nie realizują projektu, to muszą być do niego włączone. Centra mają być dostępne 7 dni w tygodniu i stać się miejscem, w którym koordynowane będą wszelkie działania związane z leczeniem i wspieraniem osoby zmagającej się z zaburzeniami psychicznymi. W takim miejscu osoby chore otrzymają pomoc dostosowaną do indywidualnych potrzeb, zapobiegającą izolacji. Chodzi o to, aby odbiorca zachował kontrolę nad swoim życiem i decyzjami. **MARK**

WRPO 2014+ w liczbach

1,2 mln zł pożyczki w ramach inicjatywy JESSICA 2 na kompleksową modernizację budynku przy ul. Grunwaldzkiej w Poznaniu otrzymała miejscowa spółdzielnia mieszkaniowa. To jest pierwsza pożyczka z JESSICA 2 na inwestycje termomodernizacyjne ze środków WRPO 2014+.

23 projekty otrzymały unijne rozwijające elektroniczne usługi publiczne (poddziałanie 2.1.1). W gronie beneficjentów są szpitale, samorządy miast i gmin, powiaty (gnieźnieński i ostrzeszowski), Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu.

16 szpitali z naszego województwa otrzyma dotacje unijne w ramach rozstrzygniętego konkursu na infrastrukturę ochrony zdrowia. Za blisko 75 mln zł dofinansowania z WRPO 2014+ szpitale wzbogaciły się o sprzęt medyczny, aparaturę, a w niektórych placówkach zostaną przeprowadzone remonty i prace budowlane.

Pierwsza termomodernizacja z JESSICA 2

Mniejsze koszty zużycia energii, a w efekcie niższe rachunki za czynsz. Takie korzyści uzyska 70 gospodarstw domowych ze wspólnoty mieszkaniowej w budynku przy ulicy Grunwaldzkiej w Poznaniu.

Wszystko dzięki kompleksowej termomodernizacji energetycznej budynku. Inwestycja będzie możliwa z pożyczki z JESSICA 2, której udzielił wspólnocie Bank Gospodarstwa Krajowego. Za około 1,2 mln zł wsparcia unijnego w budynku z 1962 r. ocieplone zostaną m.in. ściany i dach, co poprawi efektywność energetyczną obiektu o ponad 26 proc.

W nowym rozdaniu unijnych pieniędzy samorząd województwa zdecydował się przeznaczyć najwyższą kwotę w Polsce na tego typu projekty. Wspólnie z BGK uruchomił dwa produkty pożyczkowe: jeden skierowany

Umowę podpisały Zofia Marianowska i Alicja Ratajak ze wspólnoty mieszkaniowej w towarzystwie Macieja Sytki z zarządu województwa.

na wsparcie projektów rewitalizacji miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojaskowych (z budżetem około 112 mln zł), a drugi – na kompleksową modernizację energetyczną budynków (około 173 mln zł).

Pożyczka z JESSICA 2 jest bardzo korzystna. Nie ma opta-

ty i prowizji za jej udzielenie, a kwota wsparcia może wynieść od 100 tys. do 20 mln zł (w przypadku projektów rewitalizacyjnych). Zachętą jest niskie oprocentowanie i okres spłaty: w przypadku poznańskiej wspólnoty oprocentowanie wyniesie w skali roku 0,5 proc., a okres spłaty pożyczki to 20 lat. **MARK**

Z przedsiębiorcami o pożyczkach

Uczestnicy panelu dyskusyjnego dzielili się swoimi doświadczeniami na temat pożyczek z JEREMIE.

„Giełda produktów finansowych – pożyczki unijne w ramach JEREMIE 2 jako atrakcyjna forma finansowania wielkopolskich przedsiębiorstw” – to nazwa spotkania, które odbyło się 20 listopada w Poznaniu.

Wydarzenie miało zaznajomić potencjalnych pożyczkobiorców z ofertą JEREMIE 2, inicjatywy finansowanej z WRPO 2014+. Organizatorzy spotkania, czyli

Bank Gospodarstwa Krajowego oraz wielkopolski samorząd (reprezentowany przez Macieja Sytki z zarządu województwa), przy współudziale pośredników finansowych (podmiotów udzielających pożyczek), informowali przedsiębiorców o warunkach otrzymania dofinansowania.

W specjalnych panelach dyskusyjnych pośrednicy finansowi i przedsiębiorcy dzielili się swo-

imi doświadczeniami na temat pożyczek z JEREMIE. A przykładów dobrze wydanych pieniędzy jest mnóstwo, o czym wielokrotnie informowaliśmy na łamach „Monitora”.

Wielkopolscy przedsiębiorcy korzystają z instrumentu JEREMIE od poprzedniej perspektywy unijnej. W ramach WRPO 2014+ na tę formę wsparcia zarezerwowano łącznie 516 mln zł. Pieniądze wydawane są m.in. na finansowanie przedsięwzięć w obszarze inteligentnych specjalizacji, a także na inwestycje realizowane przez początkujące firmy.

Przedsiębiorcy mogą ubiegać się o mikropożyczki, maksymalnie do kwoty 100 tys. zł oraz o pożyczkę rozwojową: od 100 tys. zł do maksymalnie 500 tys. zł. Do połowy listopada z pożyczek w Wielkopolsce skorzystało już 35 firm. **MARK**

Pomagają stać się niezależnymi i aktywnymi

Niepełnosprawność trwa przez całą dobę, tygodniami, miesiącami i latami. Konińska fundacja PODAJ DALEJ zaprojektowała dla takich osób kompleksowy program pomocy.

Największym sukcesem projektowym jest moment, w którym osoba z niepełnosprawnością rezygnuje z udziału w przedsięwzięciu – mówi Margareta Dorabalska-Muś, koordynator projektu „Aktywni i niezależni” z Fundacji im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ. – To moment, w którym już nie potrzebuje wsparcia fundacji, czuje się aktywna i niezależna. Cały czas dążymy do tego, aby takich chwil było jak najwięcej.

Taki jest właśnie projekt „Aktywni i niezależni”, wspierany z WRPO 2014+.

Otrzymujemy zgłoszenia osób od 1 roku życia do 67 lat, z różnymi rodzajami niepełnosprawności. To najlepszy dowód na to, że zadanie jest bardzo potrzebne – dodaje Margareta Dorabalska-Muś.

Ogromnym zainteresowaniem wśród uczestników przedsięwzięcia cieszy się indywidualne wsparcie: asystentów osobistych, asystentów niezależnego życia, fizjoterapeuty, logopedy, pedagoga specjalnego oraz psychologa. W drugiej ko-

Dzięki wsparciu asystentów osoby niepełnosprawne mogą uczestniczyć w warsztatach, ale także wyjść z domu czy nauczyć się samodzielności w życiu codziennym.

leżności są zajęcia grupowe: rehabilitacyjno-sportowe, aktywna rehabilitacja i arteterapia, wycieczki edukacyjne i warsztaty niezależnego życia.

– Mam tutaj możliwość wyboru, z których zajęć chcę skorzystać, mogę decydować o tym, czego potrzebuję. Jestem bardzo zadowolona z pomocy asystentów, ponieważ otrzymałam od nich wsparcie w wykonywaniu czynności dnia

codziennego. Dzięki warsztatom z samoobsługi nauczyłam się przygotowywać posiłki i sprzątać – zaznacza Małgorzata Perlińska, uczestniczka I edycji. – Sukcesem projektu jest także integracja osób niepełnosprawnych poprzez udział w zajęciach, a dzięki wsparciu asystentów możemy wyjść z domu, zrobić zakupy, nauczyć się samodzielności w życiu codziennym.

Indywidualne zajęcia odbywają się także w domach podopiecznych, zwłaszcza tych, którzy ze względu na stopień niepełnosprawności nie mogą dojechać na spotkanie do fundacji. Najmniej chętnych było dotychczas na warsztaty specjalistyczne dla rodziców i opiekunów, gdyż najczęściej rodzic nie ma z kim zostawić dziecka. Dlatego w trakcie zajęć dla ro-

dziców fundacja organizuje dla dzieci opiekę.

Równie ważne jak praca z niepełnosprawnymi są zajęcia z ich rodzicami i opiekunami. W projekcie zaplanowano zajęcia oraz warsztaty dla 65 opiekunów. Istotną pracę wykonują asystenci osobiści i asystenci niezależnego życia. Pierwsza grupa to osoby sprawne, które pracują z beneficjentami w ich środowisku, pomagają im pokonywać obawy, bariery i nabywać nowych umiejętności.

– „Aktywni i niezależni” to złożone przedsięwzięcie angażujące szerokie grono specjalistów. Dzięki nim uczestnik wie, że może liczyć na wsparcie w każdej kwestii i działa to jak katapulta dla rozwoju ciała, ducha oraz umysłu. Przydatność projektu jest ogromna, bo jak ktoś zacznie, to nie można

go zatrzymać w samorozwoju. My tylko wskazujemy początek drogi, a zainteresowany dalej sam już kreuje swój świat – podkreśla Tomasz Krzywiński, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością. – Sukcesem tego projektu jest filozofia działania, w której słabości przekuwamy, rzeźbimy i zamieniamy na mocne strony.

Asystentami niezależnego życia są z kolei osoby, które na co dzień poruszają się za pomocą wózka inwalidzkiego. Znakomicie pracują z ludźmi na wózkach, zwłaszcza z tymi, którzy niedawno stracili swoją sprawność w wyniku wypadku czy choroby. Są dla nich autorytetem, wzorem i mobilizują ich do działania.

Trzyletni projekt „Aktywni i niezależni” realizowany jest od września 2016 r. w regionie konińskim. Obecnie dobiega końca pierwsza z jego trzech edycji, a w całym projekcie weźmie udział 30 dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, 100 osób dorosłych niepełnosprawnych oraz 65 rodziców i opiekunów. Młodzi uczestnicy wyjechali w sierpniu 2017 r. na obóz, gdzie większość z nich po raz pierwszy w życiu spędziła bez rodziców aż 10 dni!

Realizatorem zadania jest Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ w partnerstwie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu. Projekt został dofinansowany z WRPO 2014+ kwotą ponad 1,7 mln zł.

Julia Hoffmann

Dla seniorów

Trwa unijny konkurs z WRPO 2014+ na projekty adresowane do seniorów. Kluczowym elementem są środowiskowe centra wsparcia osób starszych.

Jako społeczeństwo żyjemy coraz dłużej. Dzisiejszy 60-latek ma przed sobą przeciętnie jeszcze prawie 22 lata życia. Nie oznacza to wcale, że do późnej starości będzie cieszył się dobrym stanem zdrowia. Przykład? Obecnie 65-latek mający przed sobą prawie 16 lat życia przez połowę tego czasu będzie borykał się z problemami zdrowotnymi lub niepełnosprawnościami utrudniającymi mu funkcjonowanie. W takiej sytuacji konieczne jest zapewnienie osobom starszym wsparcia w codziennym życiu (w tym także dostępu do usług rehabilitacyjnych i leczniczych).

Odpowiednie zorganizowanie takich usług i dostosowanie ich do potrzeb pozwoli seniorom dłużej działać w swoim środowisku. Takie założenia przyświecają trwającemu właśnie konkursowi na usługi społeczne i zdrowotne (poddziałanie 7.2.2), w którym do podziału jest 96 mln zł. Dotacje mogą uzyskać projekty, które przewidują m.in. usamodzielnianie się osób starszych i odciążenie tzw. opiekunów faktycznych seniorów.

Zakres wsparcia jest znacznie szerszy. Projekty muszą jednak posiadać pewne elementy obowiązkowe. Są to między innymi zapewnienie usługi opiekuńczej w miejscu zamieszkania, zapewnienie długoterminowej opieki pielęgniarstwa, środowiskowe centra wsparcia osób starszych czy domy opieki medycznej.

Dwa ostatnie elementy to nowość w systemie wsparcia. Pierwszy z nich, środowiskowe centra wsparcia osób starszych, to miejsca, w których ustalany będzie plan wsparcia uczestników, tak aby odpowiadał potrzebom konkretnej osoby. Dzienny dom opieki medycznej to wyodrębniona część placówki leczniczej, w której zapewnia się pomoc medyczną w warunkach zbliżonych do domowych.

Pozostałe elementy obowiązkowe projektu również zmierzają do tego, by osoba starsza mogła pozostać w swoim środowisku i jak najdłużej cieszyć się pełnią życia.

Przyjmowanie wniosków w konkursie z podziałania 7.2.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 potrwa do 29 grudnia. MARK

MATERIAŁ POWSTAŁ DZIĘKI SKRZYŃCE zmieniamywielkopolske@umww.pl

Chcesz, aby o twoim projekcie unijnym, dofinansowanym z WRPO, napisano na łamach „Monitora Wielkopolskiego”? Jest taka szansa. Wyślij artykuł, film, zdjęcia na adres zmieniamywielkopolske@umww.pl, a my wypromujemy twój projekt również w innych mediach.

W południowej Wielkopolsce powalczą o ochronę klimatu

Kolejni beneficjenci WRPO 2014+ będą bardziej „eko”! Tym razem z aglomeracji kalisko-ostrowskiej.

Obniżenie emisji dwutlenku węgla to jeden z priorytetów unijnych. Potwierdza to fakt, że na ten cel przeznaczane są konkretne pieniądze, również z puli WRPO 2014+. Już wkrótce efekt „eko” doświadczy pięciu beneficjentów z aglomeracji kalisko-ostrowskiej. Za blisko 51 mln zł z unijnych funduszy powstaną inwestycje, zarówno te związane z mobilnością miejską oraz termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej, jak i z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.

Przedsięwzięcia realizowane będą przez Ostrów Wielkopolski, powiat kaliski, gminy Przygodzice i Odolanów oraz Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruzlicy w Wolicy koło Kalisza.

Wszystkie projekty (choć zróżnicowane) generalnie dotyczą ochrony klimatu i mają ograniczyć emisję dwutlenku węgla. Bardzo kompleksowy w tej kwestii jest projekt Ostrowa Wlkp., ponieważ obejmuje zakup taboru i wszystkich elementów infrastruktury, a nawet systemu wynajmu rowerów. Takie działania mają zachęcić mieszkańców do korzystania z komunikacji publicznej, a to uspokoi ruch miejski.

Umowy z beneficjentami podpisano 16 listopada w UMWW.

Z kolei powiat kaliski wybuduje prawie 24 km ścieżek rowerowych. Powstanie też 9 punktów przesiadkowych

z parkingami typu P&R oraz z 10 obiektami typu B&R, 112 stanowisk postojowych, punkty naprawy rowerów wraz z niezbędną

infrastrukturą uzupełniającą.

Gminy Przygodzice i Odolanów otrzymały wsparcie na realizację przedsięwzięć związanych z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej – szkół, przedszkoli czy ośrodków kultury oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Dzięki inwestycjom znacząco zmniejszą się koszty eksploatacji obiektów, a zastosowanie instalacji fotowoltaicznych i korzystanie z OZE poprawi jakość środowiska naturalnego.

Podobnych efektów można spodziewać się w szpitalu w Wolicy koło Kalisza. Poprawi się estetyka obiektu, ale także nastąpi znacząca redukcja emisji dwutlenku węgla i pyłów. MARK

Wielkopolanie poznali dobre praktyki

Przedstawiciele kilkunastu LGD wzięli udział w wyjeździe studyjno-szkoleniowym do Saksonii w Niemczech.

Wizyta, zorganizowana w dniach 6-10 listopada, miała być okazją dla przedstawicieli lokalnych grup działania do poszukiwania partnerów do współpracy międzynarodowej, podniesienia kompetencji pracowników oraz wymiany doświadczeń pomiędzy LGD. Ważne było m.in. pokazanie dobrych praktyk dotyczących zarządzania i wdrażania lokalnych strategii rozwoju, a także aktywizacji mieszkańców wsi. Uczestnicy wyjazdu zapoznali się z efektami wdrażania podejścia LEADER w ramach niemieckiego odpowiednika PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 w gminie Amtsberg, położonej w kraju związkowym Saksonia.

Na zaproszenie wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego w wyjeździe studyjnym wzięli udział przedstawiciele większości LGD funkcjonujących w naszym regionie. Grupę z Wielkopolski przyjął burmistrz gminy Amtsberg Sylvio Krauze, który towarzyszył gościom przez większość pobytu.

Uczestnicy mogli przekonać się, jak dużą wartość niesie ze sobą zaangażowanie społeczne mieszkańców. Gmina Amtsberg wyróżnia się pozytywnie pod

względem mnogości oddolnych inicjatyw. Mieszkańcy chętnie zreszają się w sposób aktywny wpływają na swoje najbliższe otoczenie. Główny cel tamtejszej LGD „Zwönitztal-Greifenstein-region” to tworzenie zintegrowanych rozwiązań i projektów odpowiadających na zmiany demograficzne zachodzące w kraju naszych zachodnich sąsiadów. Plany rozwoju uwzględniają m.in. potrzeby lokalne młodych ludzi zainteresowanych pozostaniem na wsi, tworzenie miejsc żłobkowo-przedшкоlnych oraz wsparcie dla seniorów poprzez tworzenie domów opieki i zapewnianie możliwości aktywnej realizacji zainteresowań, np. w formie warsztatów.

– Rozwój naszej gminy pokazuje, jak ważne jest działanie na poziomie lokalnym, bezpośredni codzienny kontakt z mieszkańcami. Wówczas można zaobserwować realne potrzeby obywateli i za pomocą dostępnych narzędzi rozwiązywać lokalne problemy. Podejście LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich bardzo się u nas sprawdza, widać to na każdym kroku. Z powodzeniem zachęcamy młode osoby do związania swojej przyszłości z ro-

Uczestnicy wyjazdu studyjnego odwiedzili m.in. zabytkową kopalnię cyny.

dzinną gminą. Pokazujemy, że również w niedużych miejscowościach są perspektywy dla biznesu – podkreśla burmistrz Sylvio Krauze.

Podczas spotkania w jednej z działających na terenie Saksonii lokalnych grup działania wielkopolskie LGD miały możliwość zaprezentowania swojej działalności i przedstawienia projektów zrealizowanych w ramach PROW. Była to też doskonała okazja do zasygnalizowania możliwości podjęcia współpracy międzynarodowej. W spotkaniu wzięli udział przed-

stawiciele władz lokalnych gminy Amtsberg, a także reprezentanci miejscowej organizacji turystycznej oraz spółdzielni rolniczych.

Równie inspirującą częścią wyjazdu studyjno-szkoleniowego były odwiedziny w obiektach, których powstanie lub renowacja zostały dofinansowane ze środków LEADERA. Gospodarze zaprezentowali gościom z Wielkopolski „Dom opieki osób starszych”, oferujący opiekę ambulatoryjną i zabiegi rehabilitacyjne dla osób w podeszłym wieku.

Ciekawym przykładem projektu zrealizowanego w gminie Amtsberg jest inwestycja polegająca na przekształceniu i adaptowaniu budynków starej rodzinnej fabryki tkanin na lokale rodzinne. Przedsięwzięcie służyło m.in. ratowaniu starej zabytkowej infrastruktury i dostosowaniu jej do lokalnych potrzeb. Dążąc do poprawy sytuacji demograficznej w gminie, lokalne władze postanowiły również odrestaurować XVI-wieczny budynek dworski i zagospodarować go w charakterze żłobka i przedszkola. Popołudniami odbywają

się tam z kolei spotkania seniorów. Inwestycję ukończono zaledwie w pięć miesięcy.

Uczestnicy wyjazdu odwiedzili też muzeum z wyjątkową kolekcją złóż minerałów oraz nieczynną kopalnię cyny, która funkcjonuje obecnie jako atrakcja turystyczna. W tym miejscu można poznać 750-letnią historię wydobycia cyny oraz srebra. Podczas zwiedzania kopalni Wielkopolanie mogli obejrzeć sprzęt górniczy, zapoznać się z geologią złóż, a także dawną technologią wydobycia.

Przedstawiciele LGD wzięli udział w warsztatach samodzielnego wytwarzania świec, zorganizowanych przez właścicieli rodzinnej firmy produkującej naturalne świece i kadzidełka z wykorzystaniem składników zapachowych dostępnych w różnych częściach świata. Odwiedzili też rodzinną serownię oferującą masło, smaczne sery z przyprawami, sery długodojrzewające oraz inne przetwory wytwarzane z mleka pochodzącego z własnego gospodarstwa.

Wyjazd studyjno-szkoleniowy dla wielkopolskich LGD został zorganizowany w ramach planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2016-2017.

PROW umożliwi modernizację 270 km dróg lokalnych

W listopadzie oddano do użytku kolejne odcinki dróg wiejskich, zbudowanych lub wyremontowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Do tej pory zakończono 72 takie inwestycje drogowe na terenie województwa wielkopolskiego. Beneficjenci złożyli wnioski o płatność na łączną kwotę około 43 mln zł. Przypomnijmy, że umowy na realizację zadań podpisano w sierpniu 2016 roku. Z pieniędzy unijnych na rozwój wiejskiej infrastruktury drogowej skorzysta łącznie 87 gmin i powiatów.

– Łączna pula środków, jaką Samorząd Województwa Wielkopolskiego miał do dyspozycji na budowę lub moderniza-

FOT. UMIG W SZAMOCINIE

Otwarcie drogi gminnej w Szamocinie. Nową nawierzchnię położono na 1,5-km odcinku. Inwestycję dofinansowano z PROW 2014-2020 kwotą 1,1 mln zł. Na zdjęciu m.in. dyrektor departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek, burmistrz Szamocina Eugeniusz Kucner i radny województwa Jerzy Kado.

cji dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020, to ponad 130 milionów złotych. W wielu miejscowościach wsparcie

unijne było niezbędne. Dzięki temu mieszkańcy będą mogli bezpiecznie i komfortowo przemieszczać się na

FOT. LG W KOBYLEJ GÓRZE

12 listopada w Kobylej Górze oddano do użytku dwie nowe drogi. Gmina otrzymała wsparcie z PROW 2014-2020 w wysokości 1,1 miliona złotych. W uroczystym otwarciu wzięli udział m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski, starosta ostrzeszowski Lech Janicki oraz wójt Kobylej Góry Wiesław Berski.

odcinkach, które szczególnie w okresie jesienno-zimowym były trudne do pokonania – zaznacza wicemarszałek

województwa Krzysztof Grabowski.

O fundusze na budowę lub modernizację dróg lokalnych

mogły ubiegać się gminy, związki międzygminne, powiaty oraz związki powiatów. Wsparcie z Unii Europejskiej pokrywa 63,63 proc. kosztów kwalifikowalnych poszczególnych operacji. Są to koszty poniesione na budowę lub przebudowę dróg gminnych, powiatowych lub wewnętrznych w miejscowościach do 5000 mieszkańców. Łączna pula pieniędzy możliwych do uzyskania przez jednego beneficjenta wynosiła 3 mln zł.

Jak wynika z założeń inwestycyjnych, dofinansowane projekty przyczynią się do powstania lub zmodernizowania blisko 270 km dróg lokalnych w Wielkopolsce. Ostatnie odcinki powinny zostać oddane do użytku w 2019 roku.

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.prow.umww.pl

Informator Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

ul. Szczepanowskiego 15A
60-541 Poznań, tel. 61 845 62 00
e-mail: biuro@wfosgw.poznan.pl
www.wfosgw.poznan.pl

Nowa hala zaoszczędzi energię

Dobiega końca budowa, dofinansowanej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej w Ryczywole.

Na zakończenie inwestycji z niecierpliwością czekają uczniowie szkół oraz członkowie klubów sportowych. Już wiosną 2018 r. będą mogli korzystać z tego wyjątkowego obiektu, obejmującego na prawie 2000 m²: pełnowymiarowe boisko, siłownię, salę do gimnastyki korekcyjnej i salę fitness, które wyposażono w szereg nowoczesnych rozwiązań technologicznych, chroniących środowisko i zmniejszających zużycie energii.

Pomysł, aby zbudować energooszczędną halę widowiskowo-sportową, zrodził się w wyniku wielu spotkań, dyskusji i wizyt w innych tego typu obiektach. Skorzystano z doświadczeń m.in. powiatu tureckiego i gminy Słomniki, które już wcześniej budowały obiekty pasywne. Mając na uwadze zasadę „tanio budujesz – drogo mieszkasz” oraz w trosce o ochronę środowiska naturalnego, podjęto decyzję o wybudowaniu budynku energooszczędnego, a nie standardowego. Spowodowało to, że zarówno lokalizacja hali, jak i każ-

dy detal budowy oraz instalacji były starannie przemyślane, aby zapewnić optymalną relację poniesionych nakładów do osiągniętego efektu energooszczędności.

Bryła budynku jest zwarta – ma kształt prostokąta. Duże przeszklenia od strony południowej pozwalają na doświetlenie wnętrza, a także uzyskanie korzyści termicznych w okresie zimowym. Ciąg pomieszczeń gospodarczych umieszczonych od strony północnej tworzy strefę buforową. Dzięki zastosowaniu ponadnormatywnych warstw ocieplenia, wykonanych z materiału o odpowiednio wysokich właściwościach izolacyjnych, przegrody zewnętrzne chronią halę przed ucieczką ciepła w okresie grzewczym, natomiast latem nie pozwalają na przegrzanie obiektu i tym samym zmniejszają zapotrzebowanie na chłodzenie.

Obiekt będzie wyposażony w instalacje i urządzenia pozwalające wydatnie ograniczyć zapotrzebowanie na energię,

Nowoczesne rozwiązania w ryczywolskiej hali pozwolą na duże oszczędności zużycia energii.

np. oświetlenie typu LED, centrale wentylacyjne, gruntowy wymiennik ciepła (GWC), kocioł opalany biomasą, automatycznie sterowane żaluzje zewnętrzne. Dzięki zastosowaniu automatyki BMS obiekt będzie „inteligentny” – każde z po-

mieszczeń zostanie wyposażone w indywidualny system wentylacji i oświetlenia, co pozwoli na bardzo duże oszczędności zużywanej energii.

Dzięki przyjętym rozwiązaniom wentylacji mechanicznej wraz z GWC w okresie zimowym

zostanie ograniczony poziom energii cieplnej wykorzystywanej do podgrzewania powietrza.

Już dziś wiadomo, że budowa hali, szacowana na kwotę ponad 8 mln zł, kosztować będzie gminę Ryczywół znacznie mniej,

gdyż udało się pozyskać dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki (3,5 mln zł) oraz zwrot podatku VAT (1,6 mln zł), a także częściowe umorzenie kredytu zaciągniętego na pokrycie niektórych kosztów (ponad 460 tys. zł), co realnie zawęży koszty do kwoty około 3 mln zł.

Bardzo korzystna dla gminy jest pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Umowę o dofinansowanie podpisano 17 października 2016 r. Wysokość otrzymanej pożyczki to 1,8 mln zł, ale istnieje możliwość umorzenia do 25 proc. otrzymanej kwoty. Za te pieniądze zakupiono żaluzje fasadowe, wykonano instalację wentylacji mechanicznej, kotłownię na biomasę i instalację elektryczną sali (oświetlenie i gniazda).

Na uznanie zasługuje tempo realizacji prac. Przekazanie placu budowy nastąpiło w połowie czerwca 2016 r., a zakończenie inwestycji planuje się na koniec stycznia 2018 r. **MK**

Mają park z charakterem

Przedsięwzięcie pn. „Przyrodnicza rewaloryzacja założenia pałacowo-parkowego w Jarocinie” zrealizowano przy znacznym wsparciu finansowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Koszt całkowity projektu to ponad 165 tys. zł, a dotacja z WFOŚiGW w Poznaniu wyniosła 80 tys. zł. Co udało się zrealizować za te pieniądze?

Dokonano niezbędnych zmian szaty roślinnej parku miejskiego w Jarocinie, przywrócono równowagę ekologiczną, znacznie poprawiła się zdrowotność i warunki siedliskowe cennych gatunków drzew. Zwiększono też rangę dendrologiczną oraz przyrodniczą parku poprzez ochronę drzewostanu, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, racjonalne użytkowanie zasobów.

Park zmienił swój wygląd, stał się bardziej bezpieczny i przejrzysty, ale przede wszystkim odsłonił swoje najcenniejsze walory przyrodnicze. Uwidoczniono wartościowe formy

Dzięki rewaloryzacji park w Jarocinie zmienił swój wygląd.

przyrody, np. gabinety, szpaleiry, aleje czy solitery, częściowo odtworzono osie widokowe. Odnaleziono perły dendrologiczne: dąb szypułkowy o obwodzie 708 cm, paklon o obwodzie 520 cm czy egzotyczne gledicje trójcierniowe.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji dendroflory oraz analizy gatunkowej i wiekowej na terenie parku wytypowano ponad 80 drzew o wy-

miarach kwalifikujących je do uznania za pomnik przyrody. We wrześniu 2017 r. Rada Miejska w Jarocinie podjęła uchwałę o ustanowieniu na terenie parku 15 pomników przyrody.

Dzięki prowadzonej rewaloryzacji park odzyskuje dawny blask i chroni to, co w nim najcenniejsze. W kolejnych latach działania będą kontynuowane. **HJL**

Na co pieniądze w 2018 roku?

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu ogłosił listę zaplanowanych na przyszły rok naborów wniosków.

Środowisko naturalne jest istotnym obszarem warunkującym rozwój gospodarczy i społeczny. Jego ochrona jest zatem czynnikiem wzmacniającym rozwój państwa. Rozwój gospodarzy z jednej strony jest pożądanym i oczekiwanym, z drugiej jednak stwarza szereg zagrożeń dla środowiska, które wymagają kompleksowych działań, zarówno prewencyjnych, jak i eliminacyjnych. Istnieje zatem konieczność podejmowania coraz to nowych wysiłków natury prawnej i organizacyjnej w zakresie minimalizowania wpływu na środowisko wszystkich prowadzonych przez człowieka przedsięwzięć.

Zwiększające się wymagania dotyczące korzystania ze środowiska związane są ze wzrostem zapotrzebowania na dodatkowe pieniądze. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, jako regionalna

instytucja finansów publicznych, jest jednym z najważniejszych partnerów samorządów i innych podmiotów realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska w regionie.

Fundusz udziela zarówno pożyczek, jak i dotacji na realizację proekologicznych przedsięwzięć na terenie województwa wielkopolskiego.

Co roku zarząd WFOŚiGW w Poznaniu ustala plan naborów, w ramach których można składać wnioski o dotacje i pożyczki zgodnie z regulaminem przypisanym do każdego z nich.

W 2018 roku WFOŚiGW w Poznaniu zaplanował następujące nabory: działania na rzecz ochrony pszczół (wnioski przyjmowane są do 21 grudnia 2017 r.), usuwanie azbestu (nabór skierowany do samorządów potrwa do 21 grudnia 2017 r.), przedsięwzięcia inwestycyjne w obszarach: gospodarka wodna, gospodarka wodno-ściekowa, ochrona powietrza wraz z odnawialnymi źródłami energii, ochrona powierzchni ziemi i gospodarka

odpadami oraz ochrona przed hałasem (tutaj nabór potrwa do 19 stycznia 2018 r.).

Na co jeszcze będzie można otrzymać wsparcie? Na działania na rzecz ochrony przyrody: usuwanie barszczu Sosnowskiego, nasadzenia śródpolne, czynną ochronę gatunków zagrożonych oraz rewitalizację bytkowych parków (nabór będzie trwał od drugiej połowy stycznia do początku lutego 2018 r.). Z kolei wnioski na przedsięwzięcia w zakresie monitoringu środowiska, zapobiegania i likwidacji skutków poważnych awarii, innych projektów nieobjętych naborami będzie można składać w marcu 2018 r., a w kwietniu 2018 r. będzie można składać wnioski na przedsięwzięcia wspierające edukację ekologiczną.

Informacje o planowanych terminach naborów znajdują się na stronie internetowej WFOŚiGW w Poznaniu (www.wfosgw.poznan.pl), ale daty mogą się zmienić, dlatego zapraszamy do bieżącego śledzenia komunikatów i szczegółowych wiadomości. **SK**

podpatrzone

Jak to zwykle bywa, nowe inwestycje drogowe otwierane są z pompą i przecięciem wstęgi. Nie inaczej było 15 listopada z okazji oddania do użytku nowej ścieżki rowerowej z Nowego Tomysła do Sękowa. Niezwykle było to, że uczestniczące w uroczystości VIP-y same wsiadły na rowery, by przetestować nowy odcinek. Szkoda tylko, że wicemarszałek Wojciech Jankowiak, przewodnicząca sejmiku Zofia Szalczyk, radny województwa Ryszard Napierała i starosta nowotomyski Ireneusz Kozeci nie skorzystali z okazji, by wyedukować społeczeństwo, że bezpieczniej jednośladem podróżuje się nie tylko w kamizelce odblaskowej, ale i w kasku na głowie.

usłyszane

„Skrzynka życia” to projekt polegający na podłączeniu do sieci defibrylatorów umieszczonych w miejscach publicznych – tak, by urządzenia w razie potrzeby same „wzywały” karetkę pogotowia. 21 listopada w UMWW o przedsięwzięciu opowiadali Maciej Sytek z zarządu województwa i dyrektor poznańskiego pogotowia Marcin Zieliński.

– Dyrektor Zieliński bardzo często przychodzi do mnie i mówi „mam pomysł”, co mnie zazwyczaj bardzo mar-

FOT. A. BOIŃSKI
Marcin Zieliński i Maciej Sytek.

twi, bo sporo kosztuje... – zdradził dziennikarzom Maciej Sytek. Jak szybko jednak uzupełnił, tym razem pomysł był trafiony i nie aż tak drogi w realizacji.

podsluchane

Debaty wojewódzkich radnych bywają długie, stąd goście, po zreferowaniu swoich tematów, zazwyczaj opuszczają salę obrad.

– Proponuję omówić najpierw wnioski finansowe, a później zwolnimy panów dyrektorów – stwierdził podczas niedawnych obrad sejmikowej komisji strategii przewodniczący Mikołaj Grzyb.

– Jest aż tak źle, że będziemy ich zwalniać? – zaniepokoiła się radna Tatiana Sokółowska.

– Tylko z naszych obrad, by mogli wrócić do swoich obowiązków – zreflektował się szef komisji.

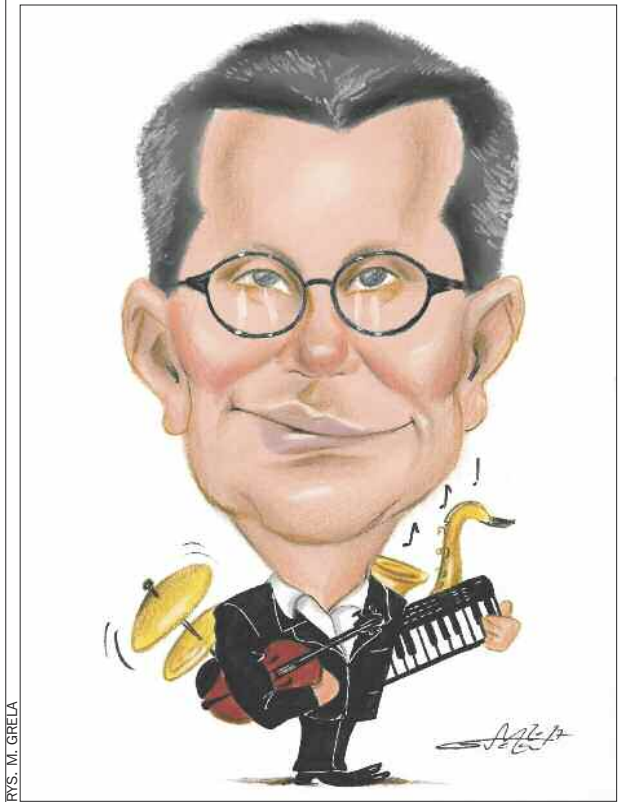
– To dobrze, bo właśnie mi się przypomniało, że mam kredyt do spłacenia – odetchnął z ulgą roześmiany Paweł Napierała, dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego UMWW.

– Cokolwiek powiemy i tak zostanie to na opak zinterpretowane – podsumowała wiceprzewodnicząca komisji Małgorzata Waszak.

monitorujemy radnych

>> Henryk Szopiński:

Człowiek orkiestra

FYS. M. GRELA

- >> **Jestem radnym, bo...** moja aktywność została dostrzeżona przez wyborców w regionie.
- >> **Gdy po raz pierwszy zasiadłem w sejmikowych ławach...** nie miałem świadomości, że funkcja radnego to bardzo absorbujące zajęcie.
- >> **W samorządzie najchętniej zmienilibym...** W pierwszej kolejności trzeba zatrzymać proces ograniczania samorządu wojewódzkiego przez władze centralne.
- >> **Kiedy wracam z sesji sejmiku...** boli mnie siedzenie od jazdy samochodem 150 km do domu.
- >> **Gdy słyszę „autorytet”, myślę...** szkoda, że dzisiaj tak bezpardonowo się je niszczy.
- >> **Mój ulubiony bohater to...** dobry wojak Szwejk – mistrz autoironii.
- >> **Słowo, które najlepiej opisuje mój charakter, to...** człowiek orkiestra.
- >> **Największym zaskoczeniem dla mnie była ostatnio...** ogromna rzeka propagandy wylewająca się z TVP Info.
- >> **Gdybym mógł cofnąć czas...** czytałbym jeszcze więcej.
- >> **Moje największe marzenie to...** żeby w małych instytucjach kultury można było „robić” kulturę, a nie ciągle myśleć, jak przetrwać do jutra.
- >> **Nigdy nie mogłbym...** grać disco polo.
- >> **Przepadam za...** lodami czekoladowymi.
- >> **Nie noszę, gdy...** w miejscach publicznych głośno rozmawia się przez telefon.
- >> **Gdy jestem głodny...** boli mnie głowa, dlatego staram się nie dopuszczać do takiej sytuacji.

- >> Henryk Szopiński
- >> ur. 15 września 1962 r., Złotów
- >> muzyk od wszystkiego w Domu Polskim – Zakrzewskim Domu Kultury
- >> wybrany z listy PO, w okręgu nr 2
- >> 5930 głosów

powieszone

FOT. A. BOIŃSKI

Portrety dotychczasowych przewodniczących Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, które zawisły w korytarzu prowadzącym m.in. do salek będących miejscem obrad komisji, wywołały spore zainteresowanie. Sami widzieliśmy urzędników, którzy – zwabieni „wieścią gminną” – specjalnie przychodzili, by na własne oczy zobaczyć powieszonych samorządowców. Zdaje się, że efekt edukacyjny został osiągnięty, bo z niejednych ust wydobywał się komentarz typu „to X też był przewodniczącym?” lub „już siedmiu przewodniczących mieliśmy?”.

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031
Rada Programowa: Krzysztof Grabowski, Tatiana Sokółowska (zastępczyni przewodniczącej),
Zofia Szalczyk (przewodnicząca), Dariusz Szymczak, Waldemar Witkowski, Maciej Wituski (sekretarz)
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62-67-036,
fax 61 62-67-031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.
Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

